

TRŽNICE
Valeriia Novikova

Diplomní projekt

Autor: Valerija Novikova
Ateliér Ondřeje Císlera
vedoucí práce: MgA. Ondřej Císlar, Ph.D.
asistentka: Ing. arch. MgA. Lenka Milerová

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury
LS 2019/2020

OBSAH

1. Úvod	7
2. Analytická část	9
2.1. Analýza místa	9
2.1.1. Historický vývoj	13
2.1.2. Topologická charakteristika	18
2.1.3. Prostor v územně plánovacích podkladech	21
2.1.4. Místo jako urbanistická otázka	26
2.1.5. Reference	28
2.1.6. Identita místa	30
2.2. Historie tržnic	33
2.3. Historie Pražských tržnic	43
2.4. Typologie tržnic	48
3. Návrh	57
4. Dokumenty a Zdroje	102

ÚVOD

Městská tržnice je efemérním pojmem, který se z našeho střeoevropského jazyka vlivem dějinných událostí posledního století téměř vytratil. Co je trh se učíme poznávat zpětně, jako bychom obnovovali kolektivní paměť, když do Prahy farmáři přivážejí své produkty z míst městu blízkých i vzdálených. Střední Evropa a zejména Česká republika jsou v tomto spíše výjimkou. Území, přes něž se nepřevalila dramatická kolektivizace, si zachovalo charakteristický vztah k městské tržnici jako místu, kde lidé nakupují čerstvé produkty, setkávají se i vedou pospolitý místní život. A tak je můžeme vidět od Gibraltarů po Užhorod, od Athén po Glasgow.

Obchodní centra zjevně neposkytují veškerý poptávaný sortiment a farmářské trhy jsou událostí sice pravidelnou, ale nikoliv každodenní. A původní tržnice buď neslouží svému účelu, nebo se orientují výhradně na prodej luxusního zboží. Prostor pro nasycení poptávky i naplnění nabídky tak jistě je.

A k tomu patří druhý, skrytý atribut městské tržnice: není jen trhem. V době, kdy se zde neprodává, tak může sloužit zcela odlišným kulturně-společenským funkcím. Častokrát jde totiž o rozlehlou halu, jakých se na území města nachází minimum. A pokud pak vlastní objekt samospráva, maximalizace nekomerčního využití je nasnadě.

V průběhu semestru jsem vypracovala čtyři varianty tržnic na různých pozemku. Pro finální projekt byla zvolena varianta umístěná na trojúhelníkové parcele naproti bývalému Federálnímu shromáždění, dnes Nové budově Národního muzea. Na ulicích Washingtonova, Wilsonova, Politických vězňů.

WASHINGTONOVA WILSONOVA / POLITICKÝCH VĚZŇŮ

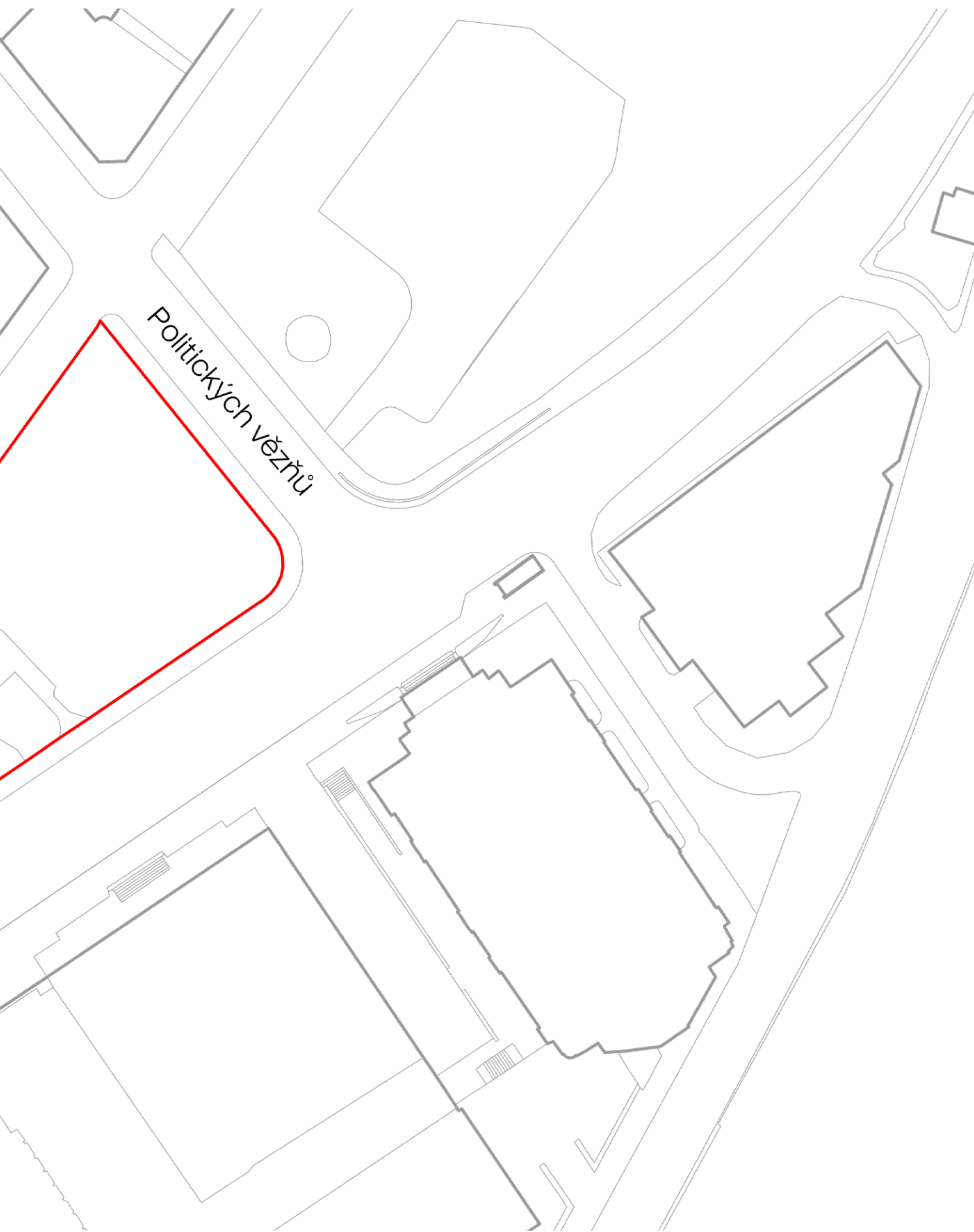
Hledáme v Praze místo pro novou tržnici, tak aby byla v centru dění, kde se uplatní po všech funkčních stránkách, obvykle se uchylujeme k živým náměstím či jejich apendixům. Převládá představa, že prostor trhu je v evropském myšlení zakonzervován jako hlavní místo setkávání, kde se mísí obchod, politika i občanská aktivita. Nesporně jsou však v Praze i místa, která neplní funkci veřejného prostranství naplněného ději, a přesto je v tomto ohledu jejich potenciál nezanedbatelný.

Jedním z takových míst je morfologicky členitá trojúhelníková parcela naproti bývalému Federálnímu shromáždění, dnes Nové budově Národního muzea. Území, na němž se rozkládala původně hradební kurtina barokního opevnění a pod níž dnes probíhá linka metra C je doslova vnitřní periferií středu města. Jakožto nejjižnější cíp Vrchlického sadů prakticky neplní funkci parku, neboť na většině jeho území se nachází parkoviště provozované soukromou osobou. Blízkost dopravně exponované severojižní magistrály ve Wilsonově ulici pak nevytváří nijak příjemné, pobytově atraktivní prostředí.

Ale právě přítomnost výrazných atraktorů – Národní muzeum, Státní opera, Václavské náměstí samotné či nedaleké Hlavní nádraží vytváří v místě koncentrovaný potenciál pro takovou veřejnou stavbu, která bude celodenně svým provozem přitahovat lidi, a to ať již na tržiště samotné, nebo za jinými účely, k nimž bude možné ji vzhledem morfologické i typologické univerzalitě využívat.

HISTORICKÝ VÝVOJ

Bližší zkoumané území bylo historicky vždy, asnad až s výjimkou konce devatenáctého a první poloviny dvacátého století prakticky periferií města. Do devatenáctého století periferií vnější, od druhé poloviny dvacátého století pak periferií vnitřní.

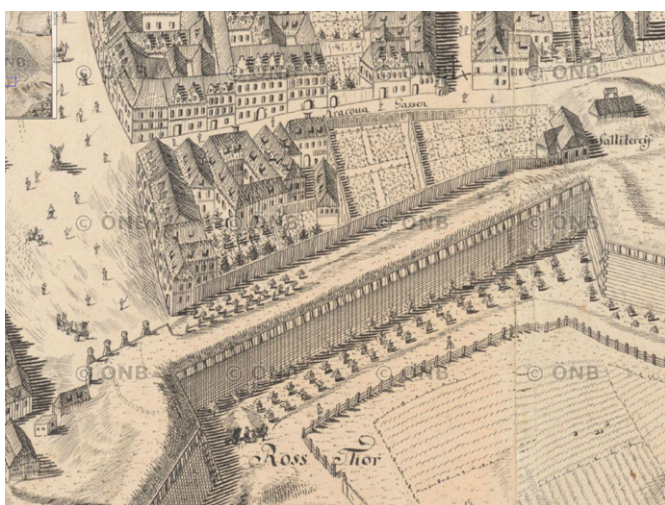
Perifernost byla dána historicky polohou při hradbě Nového Města. Do poloviny sedmnáctého století šlo o karlovskou novoměstskou hradbu, nahrazenou později barokním bastionovým systémem opevnění, který zanikl v poslední třetině devatenáctého století.

Prostor se tak na několik desítek let stal městskou křižovatkou, kde se jako málokde uplatnil fenomén známý z jiných rakousko-uherských měst, kde vznikaly pověstné Ringstrasse. Prakticky v jednom bodě nad Koňským trhem totiž postupně během několika dekád vznikla řada významných, dodnes stojících institucí, ať již jde o Národní muzeum, Nové německé divadlo (Státní opera) či Peněžní burzu (Federální shromáždění, Nová budova NM).

Především však místo bylo významnou dopravní křižovatkou na pomezí Nového Města a Vinohrad, která byla klíčová především pro pražskou tramvajovou dopravu. Tento význam jí byl postupně odejmut budováním metra, respektive podpovrchové tramvaje a zvýznamněním automobilové dopravy skrze budování dnes tolik spílané severojižní magistrály.

V roce 1978 v místě vzniká první přestupní stanice pražského metra a začíná fungovat páteřní dopravní linie z Holešovic přes Nuselské údolí, která je v prostoru u Národního muzea rozdělena do obou směrů a vzniká vnitřní ostrov tří významných institucí (muzeum, opera, federální shromáždění).

Tento stav trvá prakticky dodnes. Na samotném trojúhelníkovém pozemku, pod nímž se velmi mělce nachází metro, je vybudováno rozlehlé pozemní parkoviště, fungující dodnes. Samotný trojúhelník pak nebyl podrobněji prověřován ani v rámci podrobné studie na humanizaci magistrály, provedené studiem Gehl architects.

Raný vývoj území

Prostor dnešního trojúhelníku mezi Washingtonovou, Wilsonovou a Politických vězňů by od založení Nového Města nejkrajovější periferií území - v trojúhelníku se prakticky nacházela sama hradba. Na Huberově perspektivním plánu z roku 1769 je vidět území dodnes přetrvávajícího bloku, uzavřeného v současnosti ze všech stran uliční frontou. V polovině osmnáctého století je blok ještě převážně nezastavěný a jde o rozlehlou zahradu paláce č.p. 815 na Koňském trhu. Samotný trojúhelník zkoumané parcely se nachází přímo v území hradby - ve svahu hradební kurtiny mezi bastiony sv. Jindřicha a sv. Štěpána.

Stabilní katastr

Na speciální variantě stabilního katastru, tzv. K&K Hauptstadt Prag je vidět území při hradbě již v podobě parkové úpravy, která byla na konci dvacátých let 19. století mezi Koňskou a Poříčskou bránou vytvořena. Parková hradební promenáda byla osázena topoly, s bohatými křovinnými zálivy na bastionech.

Hradba je ve stabilním katastru přiznána, ovšem v co nejmenší možné podrobnosti z důvodu uchování vojenského tajemství.

Bourání hradeb

V poměrně krátkém období zhruba třetí čtvrtiny 19. století dochází k naprosto dramatickým a pro budoucnost Prahy určujícím proměnám. V roce 1866 zaniká vojenský statut hradeb a Praha je začíná od vojenského eráru vykupovat. Samotné bourání pak probíhá od roku 1874.

Hradebnímu pásmu se tak otevírá potenciál vytvořit městskou promenádu, sahající od Vltavy až po Nuselské údolí.

Při vrcholu náměstí se vytváří potenciál pro vybudování Národního muzea, vedle něhož se již koncem šedesátých let nachází vně hradeb Novoměstské německé divadlo.

Založení městského sadu

Velkorysé územní úpravy bývalého hradebního pásma se v částech, kde byl areál příliš rozsáhlý, soustředily především do formu budování městských parků jako Čelakovského sady či Vrchlického sady. V prostoru při konci Koňského trhu je vymezena nová uliční čára pro blok Opletalova, Politických vězňů, Koňský trh a podél ní je vystavěna poměrně výpravná uliční fronta, budovaná převážně stavitelem Františkem Buldrou. Ve zbyvajícím značně převýšeném trojúhelníkovém cípu pokračuje jako tzv. Městský sad prostor Vrchlického sadů.

Spojování měst

Ačkoliv se Vinohrady stávají součástí Prahy až v roce 1922, po zbourání hradeb dochází k propojování jednotlivých měst. Významná je v tomto případě i role tramvaje, která je v poslední dekádě 19. století vedena jak dnešní Wilsonovou ulicí směrem k nádraží Františka Josefa I., tak též dnešní Washingtonovou, Politických vězňů i Opletalovou. Elektrická dráha se stává etalonem velkoměsta a v prostoru při Novém Německém divadle se nachází jedna z hlavních jeho křižovatek.

Dvacáté století

V roce 1922 vzniká Velká Praha. Během následujících dvaceti let dochází v prostoru domovního bloku v území hradeb k vybudování nové pražské plodiny burzy.

Po druhé světové válce je pak pro vývoj místa určující především dopravní pojetí. V šedesátých letech začíná budování podpovrchové tramvaje (později metra), souběžné s tím je prováděna Pragerova nástavba burzy a v sedmdesátých letech zejména rozšiřování Wilsonovy ulice (tehdy Vítězného února), včetně zrušení tramvajové dopravy v oblasti.

Koňská brána

Koňská brána, respektive Brána sv. Prokopa byla vybudována již ve 14. století s prvním opevněním Nového Města. Při obléhání Švédy i přes masivní střelbu odolala a v letech 1831-1836 byla empírově přestavěna Peterem Nobilem.

Svůj původní účel brána ztrácí se zbouráním hradeb na počátku sedmdesátých let devatenáctého století. V polovině sedmdesátých let je taktéž zbourána a na jejím místě je záhy postavena budova Národního muzea.

Národní muzeum

Historická budova Národního muzea byla vystavěna podle návrhu Josefa Schulze na místě Koňské brány. Široké soutěže se zúčastnilo 27 tvůrců a zvítězil návrh nejmonumentálnější, jehož pantheon je dodnes považován za nejvýznamnější místo české státnosti.

Budova je jednou z mála, která plnohodnotně definuje pražskou Ringstrasse, podobně jako Státní opera vedle.

Celý objekt prošel v posledních letech kompletní rekonstrukcí, kdy byly mimo jiné zastřešeny dvory budovy.

Peněžní burza

O výstavbě Peněžní burzy na rozhraní Nového Města a Vinohrad podle návrhu architekta Jaroslava Rösslera bylo rozhodnuto v polovině třicátých let. Meziválečně expresionistická budova s pevným tvaroslovím sloužila jako burza pouhých deset let, než došlo k jejímu zrušení a přesunutí Národního shromáždění prábvě do jejích prostor.

Důvodem bylo, že již za Protektorátu docházelo k transformaci Rudolfinu zpět na koncertní sál a jiný objekt s dostatečně kapacitní halou se v Praze prakticky nenacházel; přičemž soutěž na Letenskou pláň v roce 1947 nakonec překazil Vítězný únor.

Nástavba plodinové burzy

Radikální nástavba v podobě Vierendalových nosníků zavěšených nad původní budovou burzy je dílem architektů Karla Pragera, Jiřího Kadeřábka a Jiřího Albrechta. Projekt byl realizován mezi lety 1968-1973 při plném provozu budovy, navíc v kritickém momentu sovětské okupace a začínající normalizace.

Po zániku ČSFR v roce 1993 budovu převzalo Radio Svobodná Evropa, které zde sídlilo až do roku 2009, kdy byla budova předána Národnímu muzeu, kterému slouží k pořádání krátkodobých výstav. S historickou budovou je spojen objekt tubusem.

Budování metra

Pražské metro začalo být budováno na trase budoucí linky C jako podpovrchová tramvaj. Důvody pro toto rozhodnutí byly v šedesátých letech především praktické: obtížné hloubení a dramatický reliéf Prahy jsou vhodnější pro koncept mělce hloubené tramvaje, která na periferiích vyjíždí na povrch.

Z nejen politických důvodů nakonec došlo k rozhodnutí vystavět těžké metro sovětského typu. Rozestavěná část mezi Hlavním nádražím a Muzeem byla v průběhu adaptována. Pod samotným pozemkem se v současnosti nachází prakticky přímo nástupiště linky C.

Metro na řešené parcele

Výkop podél Washingtonovy ulice byl jedním z těch, který byl prováděn ideově ještě jako výkop pro podpovrchovou tramvaj. Na snímku je stavební jáma na úplném začátku sedmdesátých let, prováděná hloubením s jednoduchým záporovým zabezpečením a betonáží stěn.

I v důsledku toho právě pod řešenou parcelou vzniklo jedno z největších zázemí metra v centru Prahy a z toho důvodu je také dodnes parcela výrazně převýšena mezi Washingtonovou a Wilsonovou ulicí.

TOPOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA

Následující topologická charakteristika místa zkoumá především urbánní charakter prostředí a jeho vazbu na jednotlivé funkce města. Je zjevné, že i přes vlatní perifernost je území v „centru dění,“ neboť má bezprostřední vazbu na hlavní významné body ve městě.

Území je ze severní strany obklopeno pravidelnou blokovou zástavbou, z jižní pak amorfni strukturou zástavby za hradbou, tedy Federálním shromážděním a Státní operou. Tato topografická charakteristika jen umocňuje nejasnost a otázku, kam by se mělo místo ubírat. Je bohatě obklopeno funkcemi, není však zcela zřejmé, o jaké funkce jde a má jít. Veřejné funkce převažují, a proto je jejich další rozvinutí nasnadě.

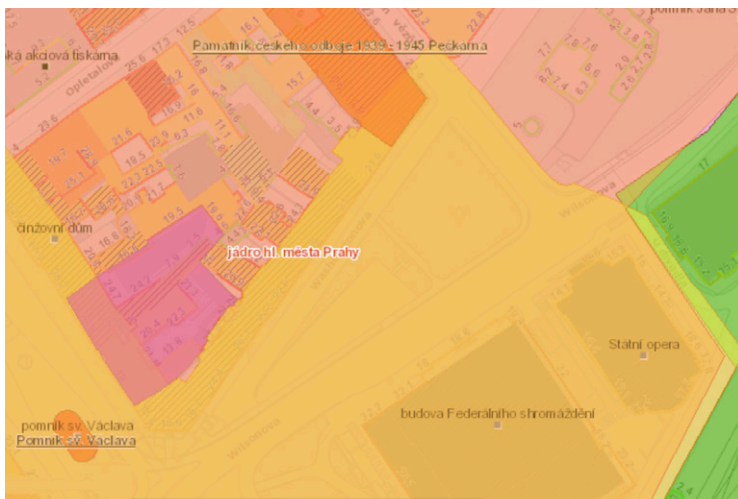
Významná poloha na klíčových dopravních tepnách vytváří potenciál vazeb a dobré zásobovatel-
nosti i dostupnosti z okolních čtvrtí.

Morfologie

Morfologická roztržitost je z jihu usměrňována pravidelnou řadou neorenesančních činžovních domů. Tato linie je i přes druhotné nástavby kompaktní, čtyřpatrová.

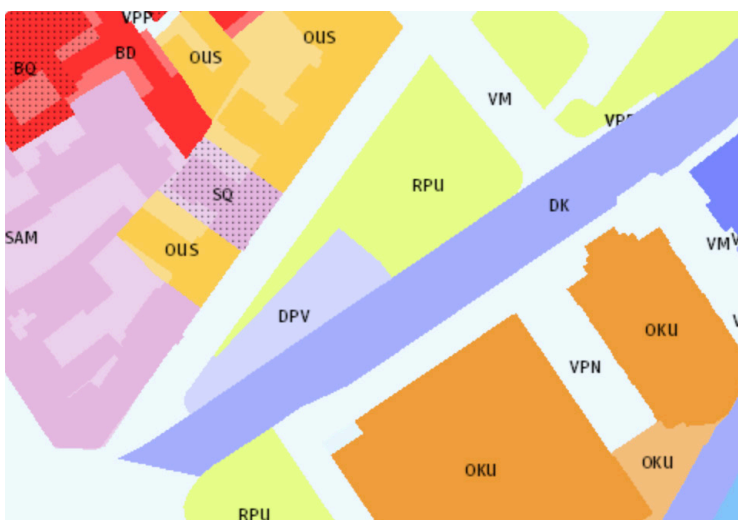
Oproti tomu na opačné straně Wilsonovy ulice se nacházejí výrazně převýšené objekty celostátního významu - Státní opera i obě budovy Národního muzea. Linie zde tudíž naprosto nepevná, mimo rámec blokové zástavby.

Ochrana území

Prostor je v území památkové rezervace, navíc se nachází bezprostředně v ochranném pásmu Národního muzea. Toto pásmo samo o sobě neomezuje výstavbu v území, ale řeší například možné pohledy na budovu z daných místa a zda tímto nebude narušena.

V praxi pak přítomnost v jádru památkové rezervace implikuje standardní požadavky památkové péče.

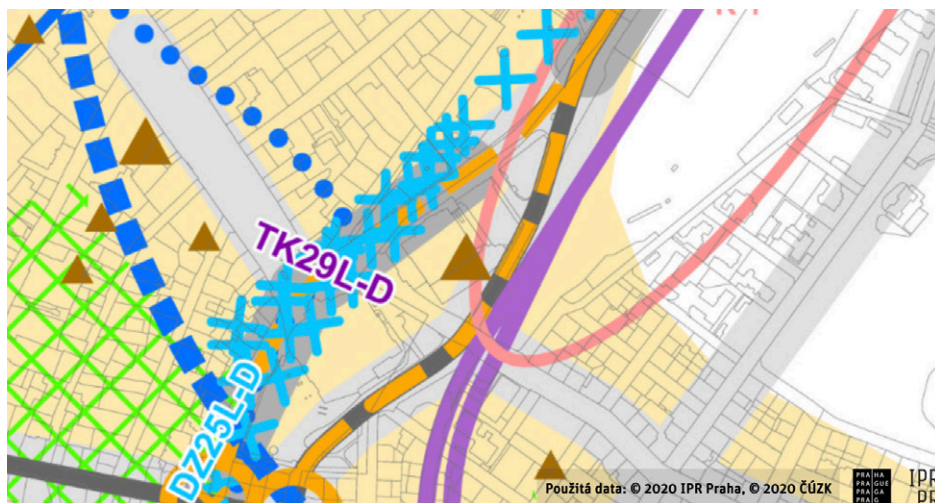
Funkční využití

Místo slouží jako parková městská zeleň a parkoviště. Tak je zaznačena i ve výkresu funkčního využití. Toto užití nevychází u územního plánu, nýbrž z aktuálního užívání daného prostoru.

Zajímavé je, že činžovní domy ve Washingtonově ulici slouží převážně veřejným funkcím - na rohu s ulicích Politických věžů se nachází MPO, v dalších objektech sídlí Celní správa.

PROSTOR V ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍCH PODKLADECH

O území není třeba uvažovat na plnou míru v gesci územně plánovací dokumentace. Z ní je ostatně zřejmé jedno: podle stávajícího územního plánu je území nezastavitelné, neboť je plochou městské zeleně. Tato kategorie je limitní a brání prakticky jakémukoliv smysluplnému rozvoji a zároveň umožňuje stávající nekoncepční využití v podobě parkovacích ploch. Právě z toho důvodu je v Metropolitním plánu území bez specifikace, tedy zastavitelné. Je zřejmé, že stávající trvání na jeho parkové podobě totiž brání nejen rozvoji parcely samotné, ale i jejího okolí. Následující strany specifikují tyto detaily.

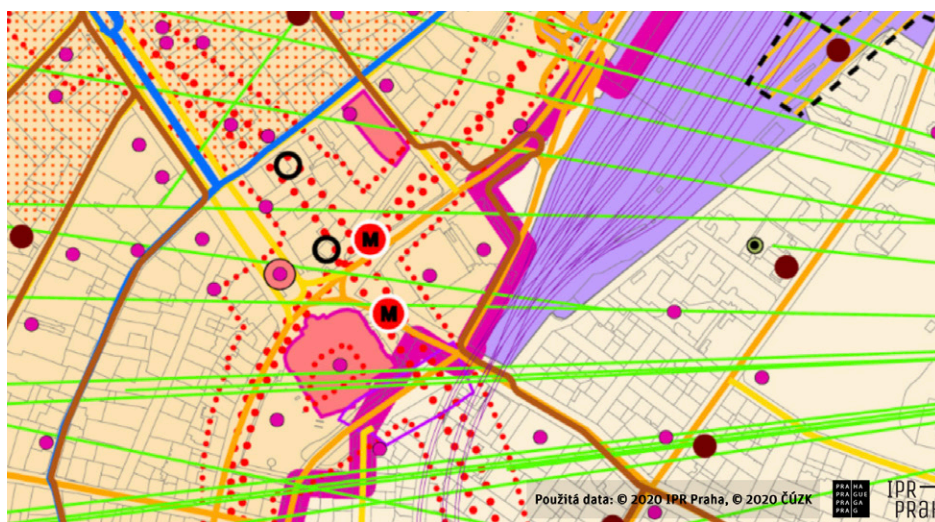
Problémy

Za převažující problémy podle ÚAP lze považovat především dopravní situaci v území, která koliduje s jeho rozvoje-
vým potenciálem. Doprava je zdrojem znečištění a výraznou bariérou v
prostupu územím.

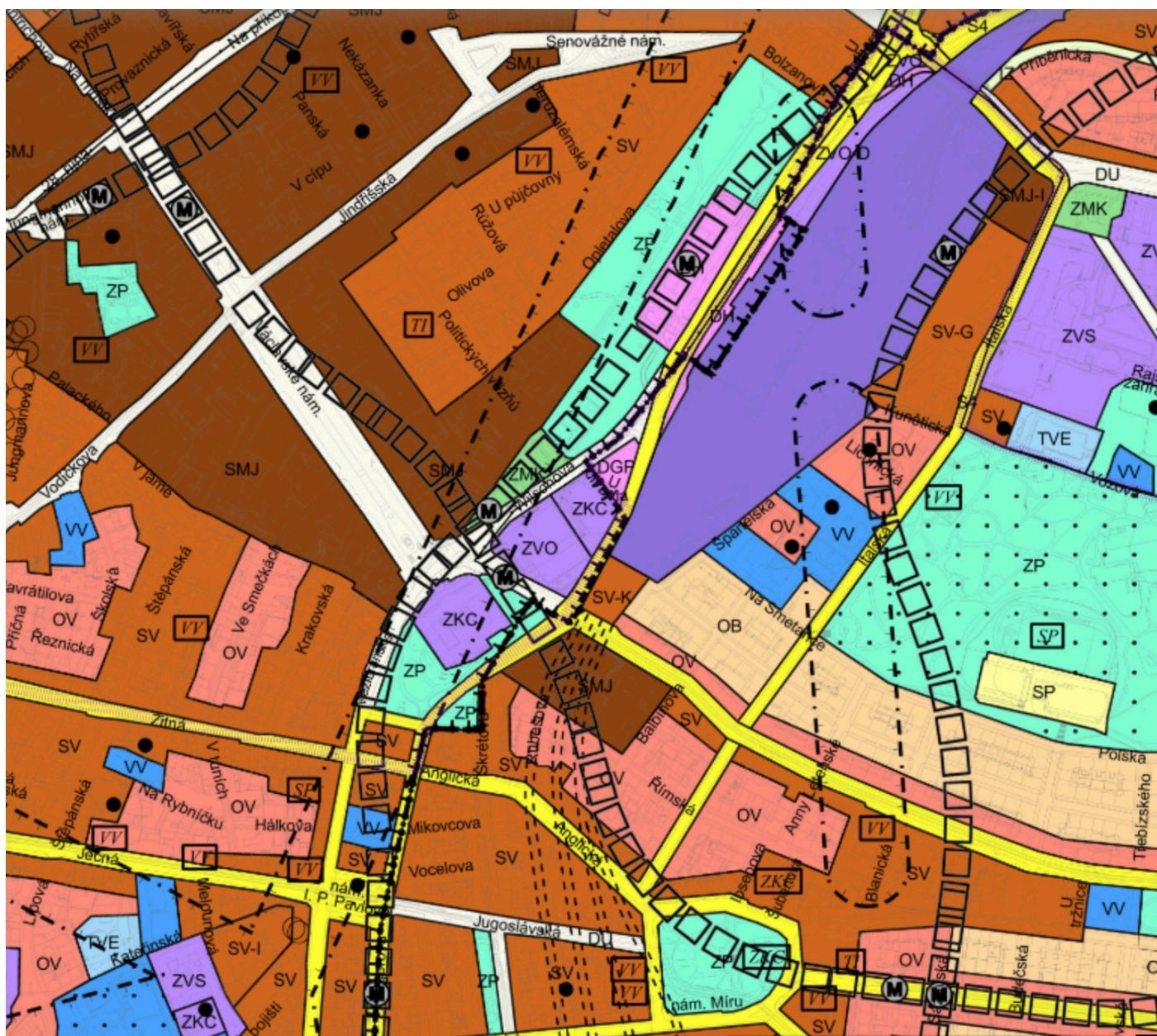
Hodnoty

Mezi významné hodnoty patří zejména to, že území je na okraji památkové rezervace. S tím souvisí i vysoká koncentrace památkově chráněných objektů a ochranného pásma Národního muzea. Další z výrazných hodnot je přirozeně historický urbanistický význam lokality.

Limity

Základním limitujícím prvek v oblasti je ochranné pásmo pražského metra, které zásadně ovlivňuje to, jakým způsobem se v místě mohou či nemohou zakládat stavby. Pod pozemkem přímo probíhá linka metra C, respektive nachází se zde přímo nástupiště stanice Muzeum.

LEGENDA :

ZÁVAZNÉ PRVKY

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

OBYTNÉ

- ČISTÉ OBYTNÉ
- VŠEOBECNÉ OBYTNÉ

SMÍŠENÉ

- VŠEOBECNÉ SMÍŠENÉ
- SMÍŠENÉ MĚSTSKÉHO JÁDRA

ZVLÁŠTNÍ KOMPLEXY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ

- OBCHODNÍ
- VYSOKOŠKOLSKÉ
- KULTURA A CÍRKEV
- OSTATNÍ

DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA

- PLOCHY A ZARÍZENÍ VEŘEJNÉ DOPRAVY
PARKOVIŠTĚ P + R
- URBANISTICKY VÝZNAMNÉ PLOCHY A DOPRAVNÍ SPOJENÍ,
VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

- TRASY A STANICE METRA

PŘÍRODNÍ, KRAJINNÁ A MĚSTSKÁ ZELEN

- PARKY, HISTORICKÉ ZAHRADY A HRBITOVY

PŘEKRYVNÁ ZNAČENÍ

- PLOCHA S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ O ROZLOZE
MENŠÍ NEŽ 2500 m² V RAMCI JINÉ PLOCHY

OCHRANNÁ PÁSMA A CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

- OCHRANNÁ PÁSMA TELEKOMUNIKAČNÍCH ZÁŘIZENÍ (VE SMYSLU
ZÁKONA č. 127/2005 Sb.)

ÚZEMNÍ PLÁN

Z 01	Z 02	Z 03	Z 04	Z 05	Z 06	Z 07	Z 08	Z 09	Z 10	Z 11	Z 12	Z 13	N 14	N 15	N 16	N 17	N 18	N 19	N 20

TYP STRUKTURY: rostlá

006 / Nové Město

SPRÁVNÍ OBVOD

Praha 1, Praha 2, Praha 8

MĚSTSKÁ ČÁST

Praha 1, Praha 2, Praha 8

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ

Nové Město, Staré Město, Vinohrady

ROZLOHA

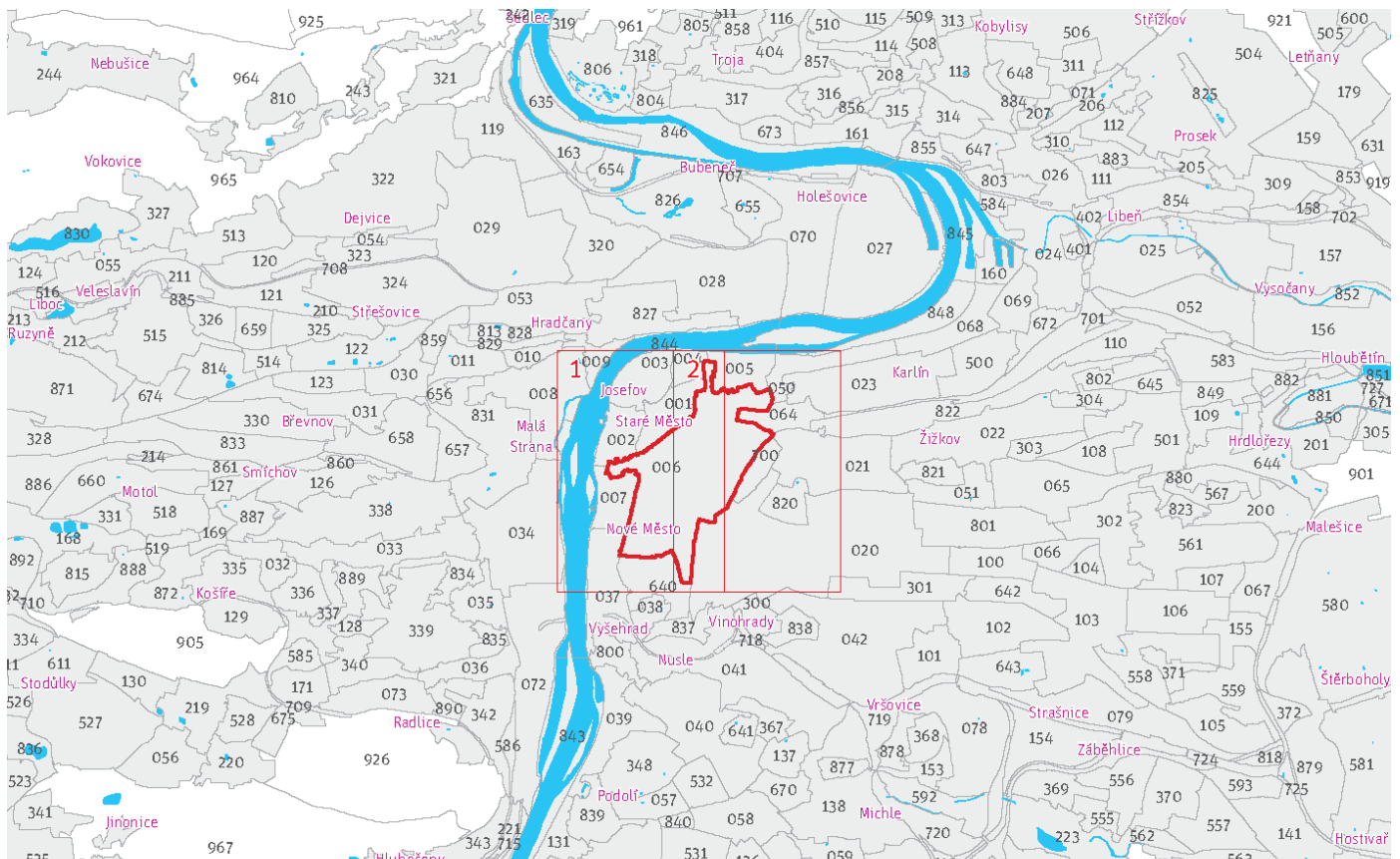
169 ha

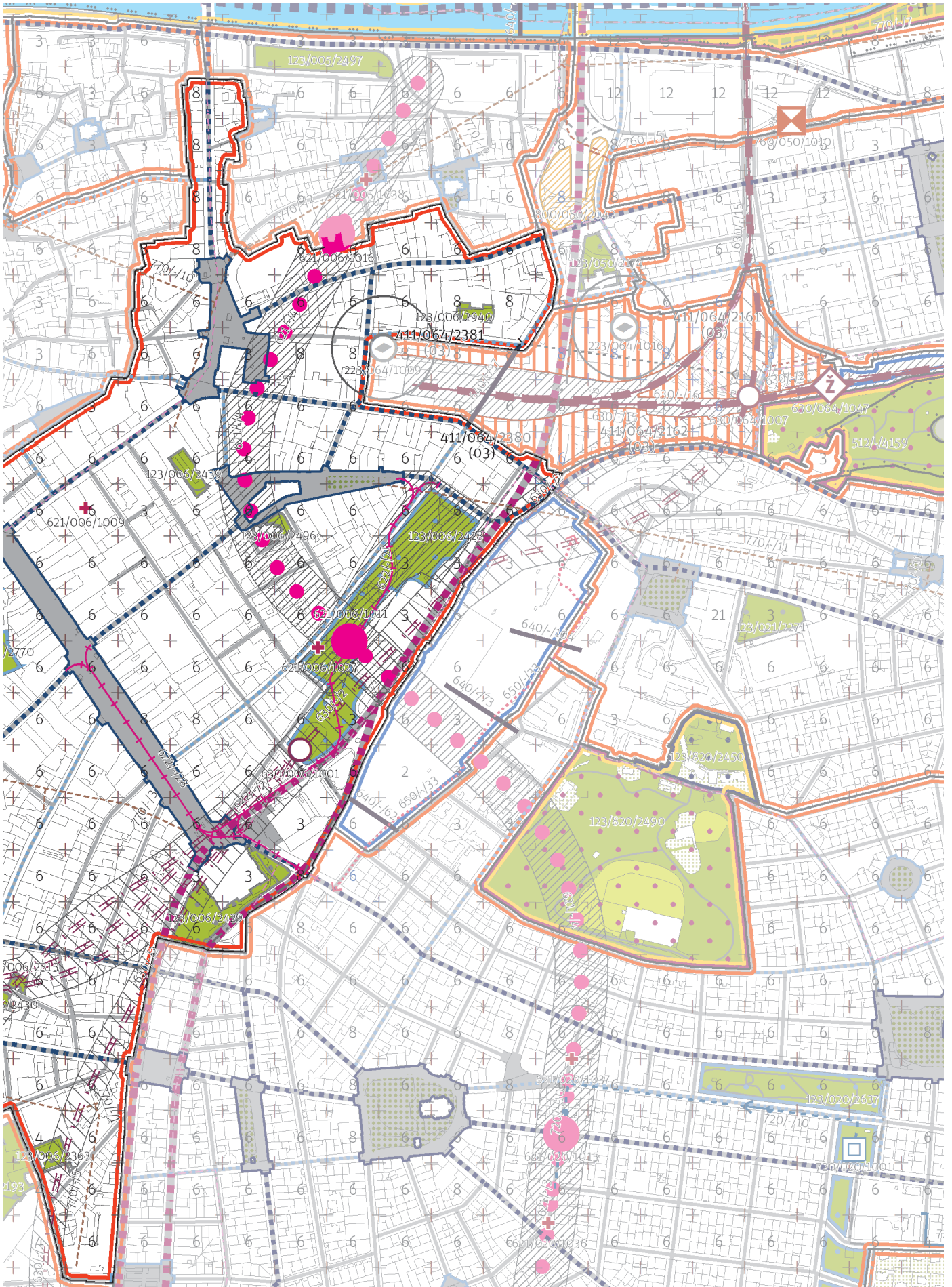
Z ZASTAVITELNOST: zastavitelná stavební	(01) TYP STRUKTURY: rostlá
/ 0 VYUŽITÍ ÚZEMÍ: obytné	[S_c] STABILITA: stabilizovaná chráněná

CÍLOVÝ CHARAKTER LOKALITY

Chránit a posilovat cílový charakter zastavitelné stavební, stabilizované chráněné, obytné lokality Nové Město se strukturou rostlou.

Lokalita Nové Město je vymezena jako lokalita historického jádra Prahy. Cílem navržených regulativů je zachování prostorového uspořádání a ochrana charakteristických prvků, jakými jsou zejména výšková kompozice s jednou horizontální úrovní doplněná vertikálami věží kostelů a dalších staveb, propojení uličních prostranství sítí průchodů, průjezdů, pasáží a zástavba uspořádaná do kompaktních, hustě zastavěných bloků.

MÍSTO JAKO URBANISTICKÁ OTÁZKA

Otázkou, již je nyní třeba si klást, je, jak dále s územím nakládat a co jej definuje. Je to uliční fronta na severní straně? Roztříštěná morfologie na jihu? Nebo samotná aglomerace dějů, která jej spolutvoří. Na otázku nelze dosud odpovědět, a tak je spíš třeba ji řádně formulovat, neboť umožní prohloubit chápání problému, který je na první pohled nesrozumitelný. Jak parcelu zastavět pro účely tržiště? Celou? Částečně? S touto funkcí výhradně, nebo s doplněním o funkce jiné? A jak si tato situace bude rozumět s metrem, které pod prostranstvím probíhá?

MÍSTO JAKO DOPRAVNÍ KŘÍŽOVATKA

Místo je klíčovou a dodnes nevyřešenou dopravní křižovatkou v samotném centru Prahy. Její rozvoj závisí především na budoucnosti magistrály. Je klíčové se tázat, jakým způsobem by měla být či bude doprava omezena.

Z toho vyplynou klíčové charakteristiky pro další budoucí užití území. Otázkou především je, jakým směrem pojedou tramvaj v budoucnosti směrem k Hlavnímu nádraží: zda Opletalovou, Washingtonovou či Wilsonovou ulicí.

MÍSTO JAKO AGLOMERÁT DĚJŮ

Vrchol Václavského náměstí, v němž se nachází špička parcely, je zásadním křížením dějů uprostřed města. Bez nadsázky lze říci, že jde o jedno z pěti nejexponovanějších míst v Praze. Nikoliv dopravně, ale právě z hlediska potenciálního generování dějů a událostí.

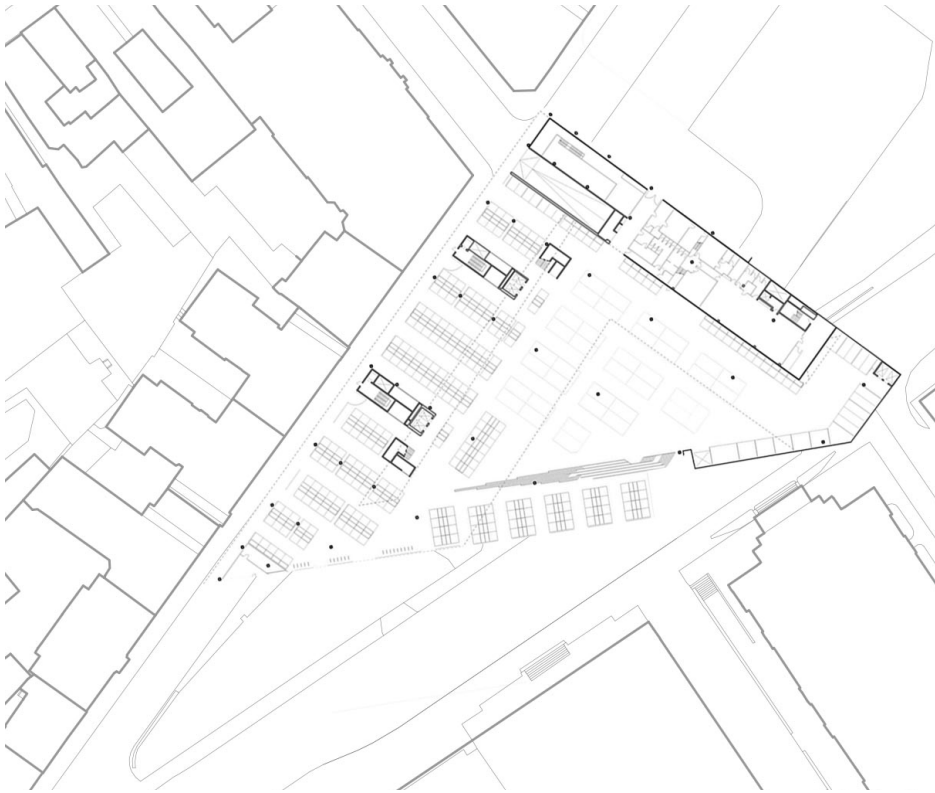
Přítomnost další specifické funkce a zároveň zklidnění dopravy by umožnili tento význam podtrhnout.

MÍSTO S POTENCIÁLEM BUDOUCÍHO ROZVOJE

Potenciální rozvoj neznámá pouze rozvoj dějů, ale i rozvoj územní. Zastavitelnost trojúhelníkové parcely je pouze začátkem. Je otázkou, zda by se neměly v rámci rozsáhlého přetváření Vrchlického sady přeměňovat a prostorově redukovat. Doplnění struktury o další severovýchodní blokovou strukturu je tématem a výzvou pro 21. století; zvláště pak v kontextu budov jako je Státní opera a Národní muzeum.

REFERENCE

NOU MERCAT
DEL ENCANTS

B720 Arquitectos
35440 m²
2013

FISH MARKET

Eder Biesel Arkitekter
4260 m²
2012

ÖSTERMALMS
TEMPORARY MARKET
HALL

Tengbom
1970 m²
2006

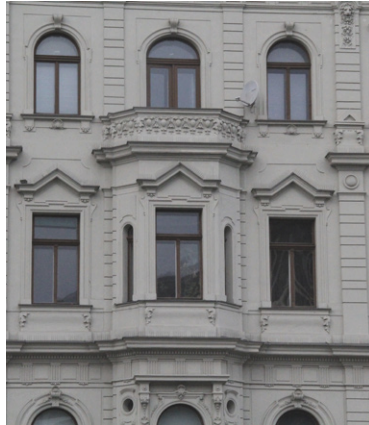

PANZERHALLE

LP Architektur
3566 m²
2015

IDENTITA MÍSTA

Kromě komplexního a těžko pochopitelného urbanistického problému se zjevuje srozumitelná identita místa, postavená na dobře čitelném charakteru detailu okolní zástavby. Pevná struktura neorenesančních objektů obsahuje srozumitelné a měřítkově přijatelné detaily. Proti nim se vyjevuje až obludné měřítko Federálního shromáždění, které nastavuje zcela odlišnou tvář. Naprosto specifickou mezivrstvou je změkčující Státní opera malého měřítka a naopak na druhé straně navazující výrazná struktura Národního muzea. Všechna tato měřítka se na středové parcele mísí a opět především kladou otázky.

HISTORIE TRŽNIC

V analýze historického vývoje tržnic budeme sledovat progres a změny, kterými tržnice procházeli v různých obdobích od starověku až po současnost. Pro zjednodušení a přehlednost rozdělujeme danou analýzu do kategorií a to obecní charakteristika, ve které popisujeme obecný přehled o daném období a tržištích, které v tomto období vznikaly. Uvádíme různé sociální a ekonomické změny ve společnosti, které měly dopad na finální podobu tržnic.

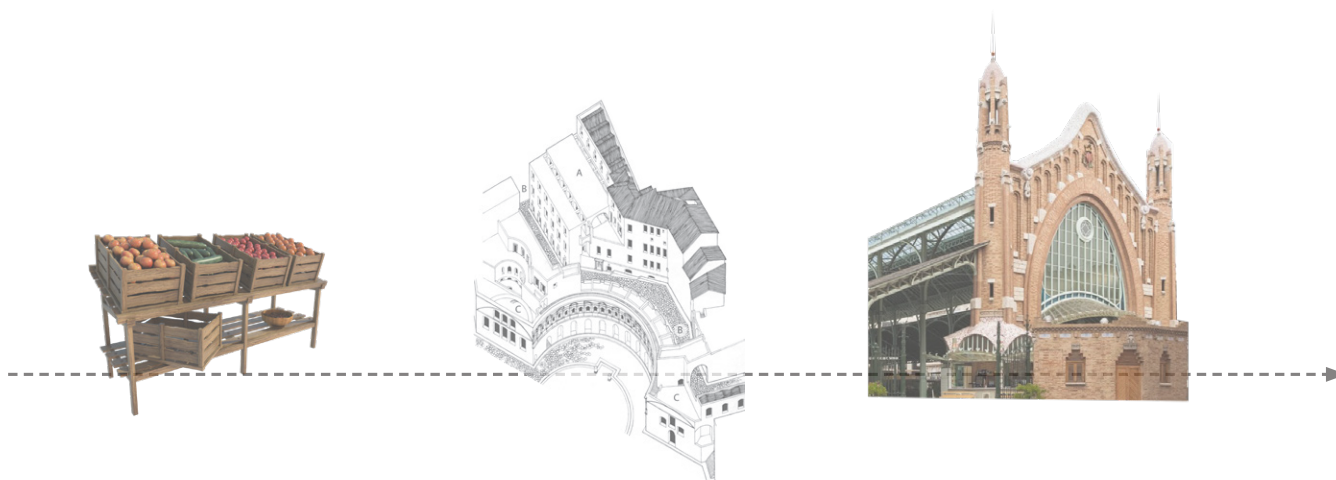
Další důležitou kategorií je program. Podle programu se dozvídáme, co se odehrávalo na daných tržnicích. Program nám přibližuje, kdo produkty nabízel a která sociální vrstva vytvářela po produktech poptávku - což je důležité protože nám to ovlivňuje další kategorie rozebrány v této analýze. Otázkou v této kategorii: Kdo je klientem z hlediska nabídky a poptávky? U programu dále budeme zkoumat, zda samotný prodej provázely i jiné aktivity - například výstavy, veřejná shromáždění aj. Je důležité prozkoumat, co kromě prodeje lákalo lidi trávit čas na tržnici.

Na pochopení dalších vlastností tržnic, jejichž charakteristika se odvíjí od doby a místa vzniku popisujeme materiality tržnic. Materiály nám dále určují typy konstrukcí a techniky, kterými konstrukce stavěly. Při materiálech je důležité přihlížet k jejich technické vlastnosti i estetické. Materiality nám dále ukazuje stupeň bohatosti regionu či města ale také jeho tradice a styl architektury ve kterém obyvatelé zkoumaného regionu stavěly. V analýze budeme zkoumat jaký typ materiálu nám nabízí jaký typ konstrukce.

Finální kategorií je typologie. Budeme zkoumat urbanistickou polohu tržnic v rámci vesnice či města, což nám pomůže při uchopení našeho vlastního místa v Praze, které si pak při návrhu vybereme. Dále však popisuje také to jak fungoval její provoz.

CHARAKTERISTIKA

Vývoj trhů a tržnic odpovídá ekonomickému a společenskému stavu v daných obdobích. Vývoj od doby, kdy trh probíhal jednoduchou výměnou produktů až po samotný vznik tržnice je průběžně rovnoměrný. Lidé zjistili, že své výrobky mohou prodávat a postupně si vytvořili stánky / karavany, které později zastřešili a usadili do fixní polohy. Už v antice však vidíme samotný vrchol tržnice, který v podobě Trajánovu trhů odpověděl nynějšímu typu nákupních center svojí typologií s jedinou výjimkou v technologiích. Od Trajánovu trhů se přes vznik nových stavebních technologií a materiálů dostáváme k novým tvarům a rozměrům. Úloha však zůstává stejná. Proto si myslím, že tržnice jako taková se už od svého vrcholu v antické době zachovala jako spolehlivý urbanistický nástroj v rukou architekta, kterým dokáže vytvořit kvalitní veřejný prostor a veřejnou službu.

situace Grand Bazaar, Istanbul

axonometrie Trajánove trhy, Řím

PROGRAM

V minulosti na trzích lidé nabízeli své výrobky, svou úrodu a své řemeslo. Vývoj nám ukazuje, že tento sortiment, je i nadále aktivní, avšak může mít jiný charakter. Hlavně v době průmyslové revoluce dochází k vysoké globalizaci produkce jako takové a na trh se dostává mnoho produktů, které již nejsou automaticky lokálně ale mnoho krát jsou právě dováženy. Postupně to můžeme vidět i během doby objevů nových zemí, kdy se dováží nový exotický zboží a postupně se sortiment mění a aktualizuje na dané období a na danou společnost, která poptávka vytváří. Později se globalizace projevuje až do takové hloubky, kdy už nevnímáme, co je opravdu vyrobeno u nás doma a co je dovezené z jiných zemí či kontinentů.

MATERIÁL

Materiality tržnic se odvíjí od daného období, jeho stylu / slohu. Zpočátku je také závislá na lokálních materiálech. Od hlíny a dřeva se přes cihly, kámen dostáváme k oceli a železobetonu, které samozřejmě dovolují větší rozpory jakož i neobvyklé tvary a tak se postupně formuje nová estetika tržnice. Výběr správného materiálu pro tržnici rovněž závisel od dané lokality a jeho klimatického charakteru. Při vývoji si můžeme dejte se všimnout vlastnictví tržnic. Od samého počátku se lidé o své stánky starali sami. Později do rozvoje přispíval panovník či stát, která si pak nárokuje nájemné, což pokrývá výdaje na výstavbu velkolepého zastřešení či haly. Výběr materiálů často odhrával roli prestiže a to hlavně ve velkoměstech. Přihlíželo se i na trvanlivost materiálů a jejich odolnost.

TIPOLOGIE

Obchodníci, ochodní cesty a jejich křižovatky, ulice měst - tyto veřejně frekventované místa zpočátku tvořily výhodné pozice pro trhy. Samotné tržnice a vyhrazená místa pro seskupování stánků vzniklo až později (antika) v Evropě a to na náměstích. Namísto byly místa veřejného shromažďování a tak vytvářely skvělé podmínky pro rozvoj trhu. Postupným zastřešováním náměstí vznikaly první haly - tržnice, které soustřeďovaly veškerý prodej do jednoho místa. Později se při větších měřítkách tržnic jako například Les Halles nabízené zboží separuje do jednotlivých pavilonů z hygienických či orientačních důvodů.

V této kategorii je ještě důležité popsat různé typy trhu. Jelikož v minulosti neexistovaly nákupní centra, veškerý prodej se soustředil do tržnic. Dnes - v době supermarketů a obchodních center vnímáme pokles poptávky po tržnici. Tržnice proto i tímto způsobem z typologického hlediska mění. Z komplexní zástavby je hala a z haly se opět vracíme k jednoduchému zastřešení veřejného prostoru, které vyřeší zázemí pro trhy konající se jednou za týden.

starověk

od 3500BC 3000 BC

výměny produktů
obchodní cesty
body střetu X

města - lineární a centrální typ trhů
lineární - Middle East
bazar v Tabriz - 1,5km dlouhý

antika

550 - 350 BC 150 BC

centrum
řemeslníci
agora, stoa - Řecko

centrum
řemeslníci
forum - Řím

středověk EU, Middle East

< 1500 AC

trhy blízko klášterů, hradů
2000 trhů - Anglie

Middle East - kolem obchodních cest
karavan style

novověk - renesance

1500 - 1700 AC

trhy se vrací do náměstí a soustředí se
na luxusní či exotický zboží
zejména v Itálii

průmyslová revoluce

1760 AC

příchod nových technologií a materiálů
železnice navždy mění způsob dopravy
velkorozponové haly
změna sociálního systému

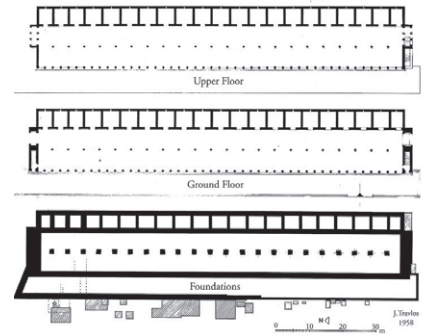
moderna a postmoderna

1900 AC

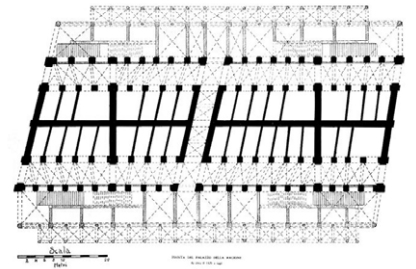
velkorozponové haly pomocí železobetonu
secesní estetika
globalizace a vznik rivalit - nákupní centra
+ supermarkety

REFERENCE

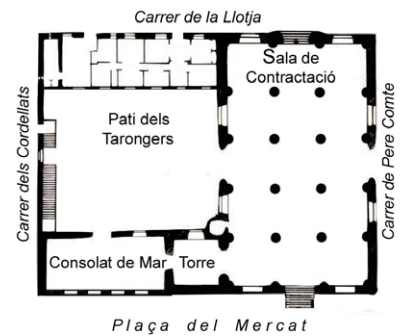
1. Stoa, Agorai v Aténach (159 BC)

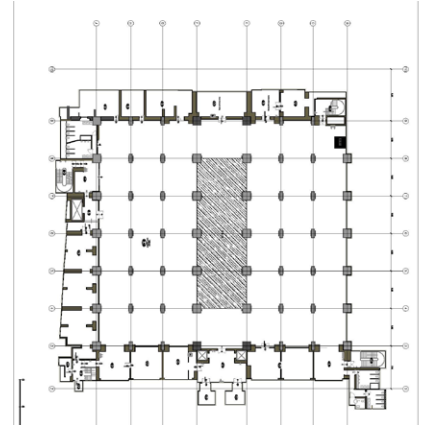
2. Palazzo della Ragione v Padue (1219 - finished)

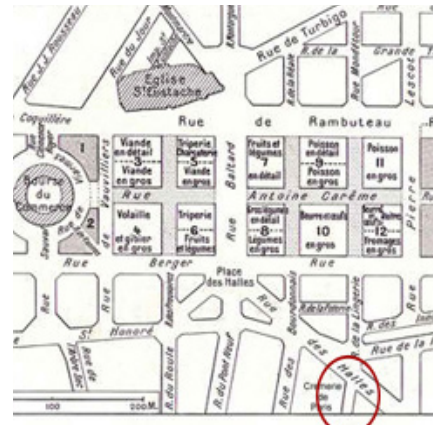
3. Llotja de la Seda vo Valencii (1548)

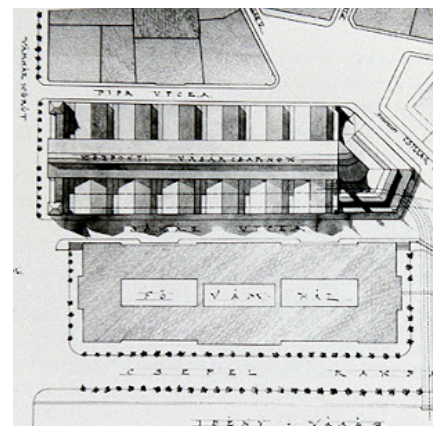
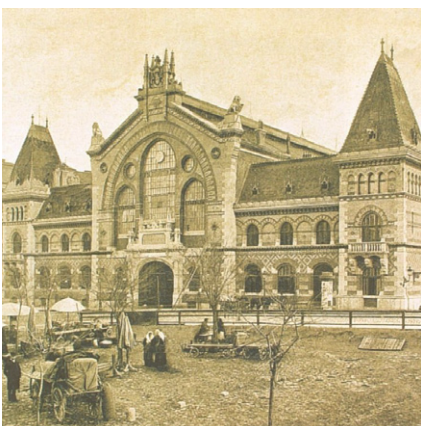
4. Billingsgate fish market (1850)

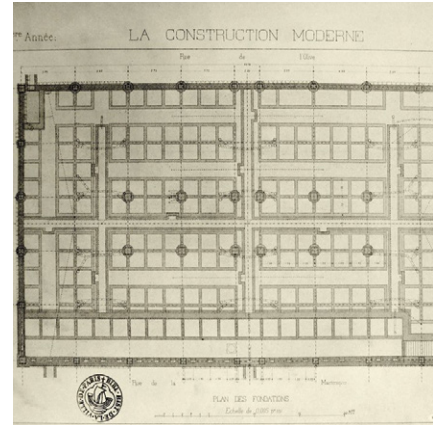
5. Les Halles, Paris (1863)

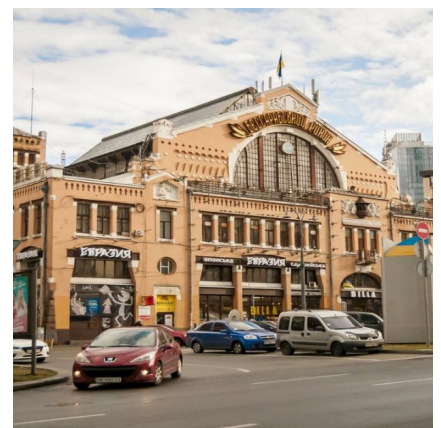
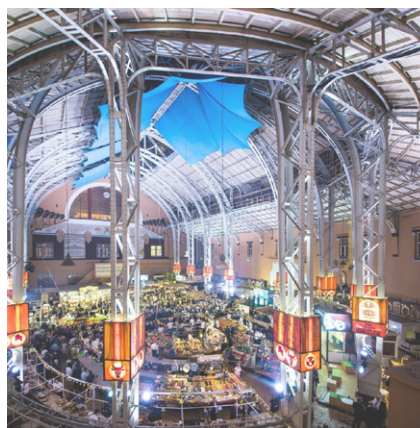
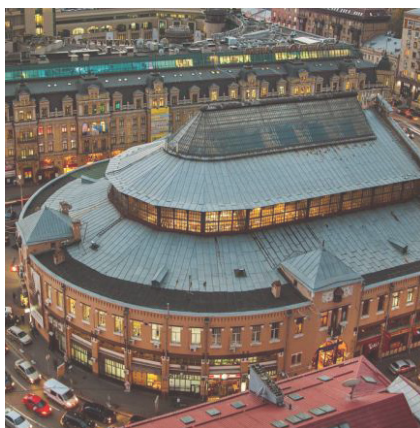
6. Nagyvásárcsarnok, Budapest (1885)

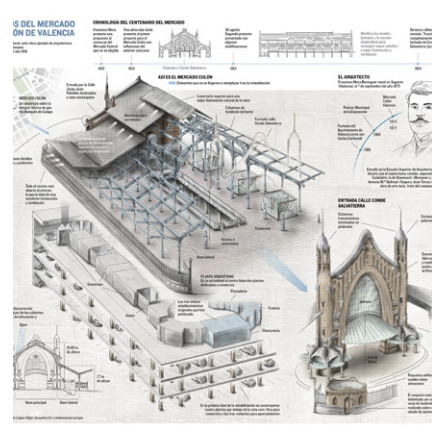
7. Marché de La Chapelle, Paris (1885)

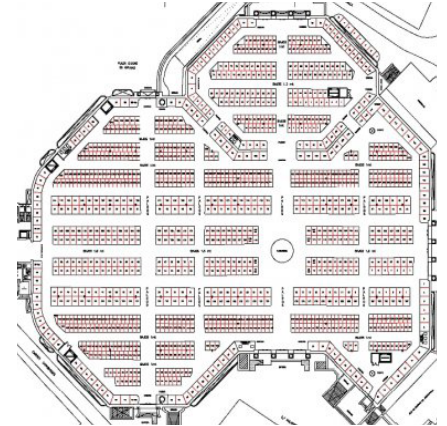
8. Besarabsky Market, Kyjev (1912)

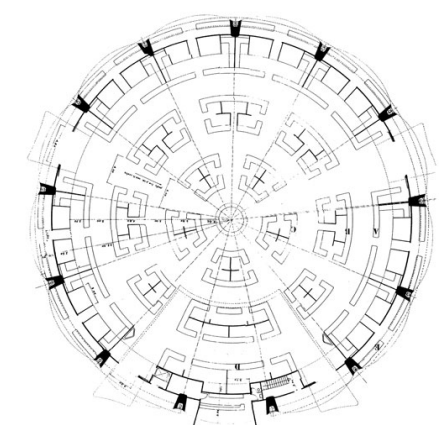
9. Mercado Central, Valencia (1914)

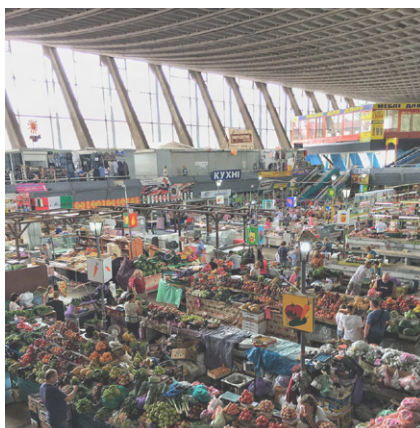
10. Mercado Colon, Valencia (1914)

11. Marché central, Royan (1955)

12. Zhitny Market, Kyjev (1980)

HISTORIE PRAŽSKÝCH TRŽNIC

Není možné zjednodušeně popsat vývoj pražských tržnic, aniž by došlo k podrobnému popisu a rozboru vývoje pražských tržišť. Tržnice je ryze novověkým nástrojem konsolidujícím a koncentrujícím potenciál tržiště pod jednu střechu v období souvisejícím výrazně s průmyslovou revolucí a možností montování velkorozponových ocelových a litinových halových konstrukcí.

Fenomén tržnice je ve středoevropském kontextu praktický výhradně záležitostí pozdně novověkou, související s průmyslovou revolucí. Do té doby její funkci drží především klasické městské trhy, a to jak každodenní, tak týdenní, případně též speciální sváteční, spojené nejčastěji s poutěmi. Myšlenka prodeje vlastních produktů samotnými trhovci se vrací až v posledních dvou dekadách. Vzhledem k absenci relevantního tržního prostoru se tak vrací k původnímu uspořádání městského trhu, ovšem jakožto trh „farmářský.“ Mobilita zařízení umožňuje umístění prakticky na jakémkoliv širším veřejném prostranství. Lokálně jsou tak trhy týdenní, lokálně prakticky trvalé. Je zřejmé, že poptávka je v tomto směru neuspokojena, neboť sterilní charakter nákupních center zdaleka nepřináší sortiment ani prostředí, které by byl vlastní všem zákazníkům. Naopak běžný trh (náplavky, náměstí apod.), stejně jako specifické food zóny (Florenc, Smíchov) přinášejí často kýžený výběr.

Vinohradská tržnice opětovně svému účelu slouží, ovšem soustředí se spíše na luxusní sortiment. Smíchovská tržnice byla transformována na Městskou knihovnu. Rekonstrukce Pražské i Staroměstské tržnice se plánují. Otázkou je, zda výsledek bude s to reflektovat svým zaměřením poptávku. I tak by však nabídka nebyla dostačující a podpora dalším objektem podobného typu je v centrální Praze nasnadě.

TRŽIŠTĚ HISTORICKÝCH MĚST PRAŽSKÝCH

STARÉ MĚSTO (CELÉ)

Staré Město bylo od vzniku Prahy nejživějším centrem každodenního pražského trhu. Ještě ve vrcholném středověku se pravidelně obcho- dovalo i na Staroměstském rynku, později již především v rozsáhlé obchodní čtvrti Havelského mĚsta, která si tuto svou funkci jistým způsobem uchovala do dnes, neboť zde zůstaly atributy trhu jak krytého (Staroměstská tržnice), tak otevřeného (Havelský trh).

MALÁ STRANA

Malá Strana, vzhledem k své dílčí izolovanosti, byla tak trochu světem sama pro sebe, ačkoliv šlo o královské podhradí. Rozvoj Malé Strany od 13. století vymezil přesně území Malostranského náměstí, které bylo hlavním místem konání tržišť; část denních trhů se pak odehrávala v Josefské ulici. Denní trh se po roce 1870 přesunul do ulice Tržiště. V Letenské ulici (Senné) docházelo na malostranské straně k prodeji sena. Masné krámy se až do 19. století nacházely v Tomášské ulici.

LAZARSKÁ

V Lazarské ulici se nacházely hlavní masné krámy pro prakticky celé Nové Město. Výhodou této polohy jatek byla blízkost Dobytčího trhu, odkud se přivážela živá zvířata na porážku. Původní středověkou strukturu jatek nahradila v první třetině 19. století empírová stavba trojlodní baziliky s jednotlivými řeznickými kotci v bočních lodích. Ta byla zbořena v roce 1896.

PODSKALÍ A VÝTOŇ

Podskalí a Výtoňsko, oblasti připojené k Novému Městu záhy po jeho založení, byly především místem přejímky dřeva svezeneho voraři po Vltavě do Prahy. V oblasti se nacházela významná celnice a vzhledem k obtížné dopravě dřeva též rovnou obchod. Na Výtoni se též v novověku odehrával týdenní trh zaměřený na luskoviny, obilí či krupařské zboží.

SENNÝ TRH (HAVLÍČKOVO, SENOVÁŽNÉ NÁMĚSTÍ)

Senovážné náměstí bylo jedním ve tří hlavních novoměstských náměstí. I přes užší výběr věžných potravin sloužila jeho krajinná podélná východní část až do devatenáctého století k prodeji sena, slámy a píce. Stejně tak se do této oblasti v polovině devatenáctého století uchýlil prodej uhlí a palivového dřeva, neboť bylo v dobré poloze vůči nádražím. Náměstí bylo rozděleno výrazným špalíčkem (dnes Cukrovarnický dům), na západní straně od něj se pak odehrávaly především trhy týdenní

KOŇSKÝ TRH (VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ)

Na Koňském trhu se od samotného založení Nového Města odehrával prodej naprosté většiny běžného zboží. Každodenní trh uspokojoval nabídku kompletně, výjimkou byl chleba a mouka, ty se směly prodávat pouze v rámci týdenních trhů, které zde též fungovaly. Trhy se odehrávaly jak v dolní, tak horní části náměstí. Hlavními prodejními dny bylo úterý a sobota, kdy přijížděli formani ku Koňské bráně a celou noc již předem čekali na vpuštění do města. Při týdenních trzích pak bylo Václavské náměstí pověstné pestrým výběrem chleba. Na náměstí se konala též řada výročních trhů (jarmarků), a to zejména spojených se svatováclavským kultem (od poloviny 18. století). V roce 1876 je rozhodnuto o vysázení stromořadí na náměstí. Je bourána Koňská brána, začíná se stavět Národní muzeum a je zřejmé, že trhové období na tomto nejdelším náměstí v Čechách je u konce.

DOBYTČÍ TRH (KARLOVO NÁMĚSTÍ)

Vůbec největší novoměstské náměstí bylo od začátku specializováno především na prodej živého dobytka, k němuž mělo jako jediné místo povolení. Dobytčí trh býval týdenní, později již každodenní. Trh fungoval až do vybudování společných městských jatek. Dále se na náměstí odehrával prodej obilí – ječmen pod Ječnou ulicí, žito pod Žitobranskou. Do osmdesátých let osmnáctého století se zde nacházel výrazný slanečkový trh; tj obchod mrtvými rybami, který byl naproti radnici. Mimo to v oblasti jižní, u Faustova domu, probíhal prodej uhlí a dřeva.

TRŽNÍ PROSTORY STARÉHO MĚSTA PRAŽSKÉHO DO KONCE 19. STOLETÍ

Staré Město bylo do úplného konce devatenáctého století prakticky hlavním prostorem Prahy, kde docházelo k obchodu. Specializované tržní ulice se nacházely zejména v území Havelského města, kam se po zrušení obchodování na Staroměstském náměstí uchýlil i zbytek trhovců. Prodej je zde soustředěn až do vybudování Staroměstské tržnice po roce 1896.

1. KOTCE

Kotce, dnes úzká ulička, byly původně souhrnným názvem pro celou oblast od Uhelného trhu po Rytířskou, respektive Havelskou, kde se nacházel hlavní staroměstský trh. Dnešní Kotce (úzká ulička mezi Rytířskou a Havelskou) se specializovala na prodej brambor a českého koření.

2. HAVELSKÁ

Dodnes existující Havelský trh si zde prakticky uchoval svou převažující funkci, již byl prodej zeleniny a zahradních rostlin, částečně též ovoce. Před samotným kostelem sv. Havla se odehrával též prodej živých ptáků a ptačí potraviny. Trh nezahynul ani po vzniku Staroměstské tržnice a prakticky, i přes odchylující se sortiment, si zachovává podnes svou podobu včetně jednoduchých dřevěných bud krytých plachtou.

3. RYBNÁ

Okolo Rybné ulice, poblíž staroměstských jatek, se nacházel jediný pražský trh s živými rybami až do devatenáctého století, poté se přesunul obchod s rybami směrem k Vltavě.

4. JAKUBSKÁ

V Jakubské ulici se nacházela jediná staroměstská jatka spojená s prodejem zabitého dobytka, který se na denních trzích prodávat nesměl. Šlo zejména o hovězí, skopové a vepřové. Objekt přiléhá k areálu kláštera a byl částečně zbořen v průběhu devatenáctého století. Svou funkci plně ztratil po vzniku Pražských jatek v Holešovicích.

5. RYTÍŘSKÁ

Rytířská ulice byla historicky jakousi hlavní ulicí pro prodej živočišných produktů. V úseku od Uhelného trhu po Můstek se prodávaly zejména mléčné produkty – sýry, vejce, máslo. Dále směrem od Můstku po Havířskou se obchodovalo zejména s živou drůbeží – proto Husí trh. V Rytířské probíhal prakticky denní trh od rána do poledne, jako v jiných okolních ulicích. Souhrnně se nazývala ulice Vaječným trhem.

6. UHELNÝ TRH

Uhelný trh sloužil historicky jak pro prodej běžných denních potravin, tak drobné zabitě drůbeže. Později byl v 19. století rozšířen i o běžné výrobky pro domácí potřebu. Specifikem Uhelného trhu hlavně v druhé polovině 19. století byl prodej květin.

7. OVOCNÝ TRH

Původně tzv. Královská třída se přejmenovala na Ovocný trh koncem 19. století právě proto, že se sem přesunul z Malého náměstí prodej ovoce, a také prodej zpěvného ptactva z Havelské ulice.

8. STAROMĚSTSKÁ TRŽNICE

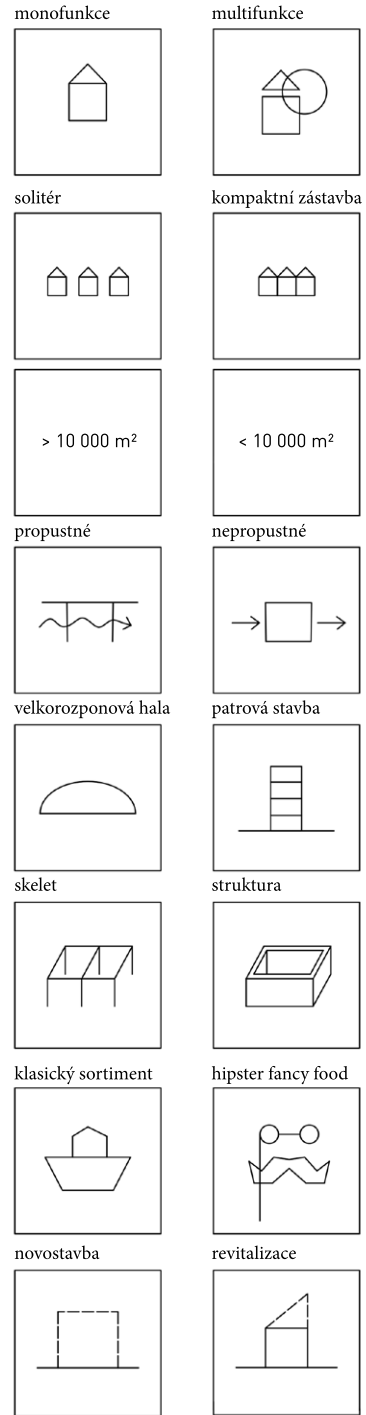
Staroměstská tržnice od architekta Jindřicha Fialky vzniká mezi Rytířskou a dnešní ulicí 28. října v devadesátých letech 19. století. Tím prakticky zanikají denní i týdenní trhy na Starém Městě, respektive vůbec v celé vnitřní Praze.

TYOLOGIE TRŽNIC

Existují vůbec typy tržnic nebo je tržnice sama o sobě typem? Když navrhujeme komerční stavbu, nenabízí se ihned možnost haly, která automaticky evokuje tržnici? Nebo je těch druhů více a my tak z řešerší vytvoříme přehledný katalog – návod – kuchařku na návrh ideální haly, ze kterého si nakonec jen budeme muset vybrat, která se nám nejvíc hodí?

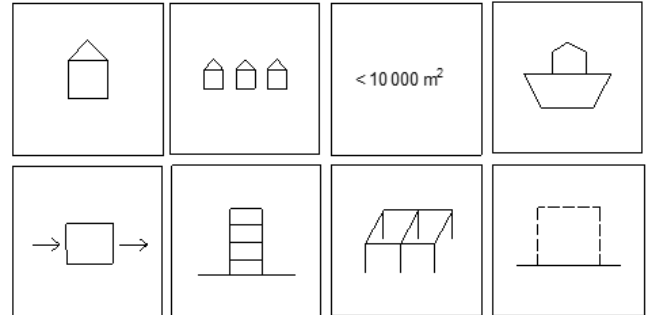
Vlastností jídla je, že lidi spojuje a městská tržnice tak má ambice stát se oblíbeným místem pro místní, dojíždějící i turisty a všem návštěvníkům nabídnout nejen potraviny a občerstvení, ale také potřebnou dávku přímého kontaktu s prodejci, ostatními nakupujícími i naprostými cizinci – tržnice slouží jako prostor inkluze, kterou můžeme jako architekti správným návrhem podpořit a zdůraznit.

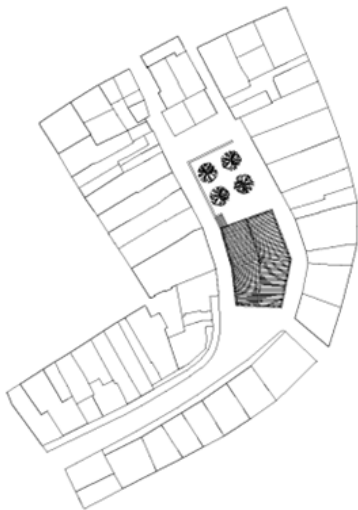
diagramy užívané při kategorizaci typologie a příkladů

01 AARAU MARKET HALL

funkce nákupní centrum, supermarket, sklady
místo Aarau, Švýcarsko
poloha v historickém centru města
velikost 1 200 m²
rok 2002
architekt Miller + Maranta
provoz každý den
materiály dřevo, beton

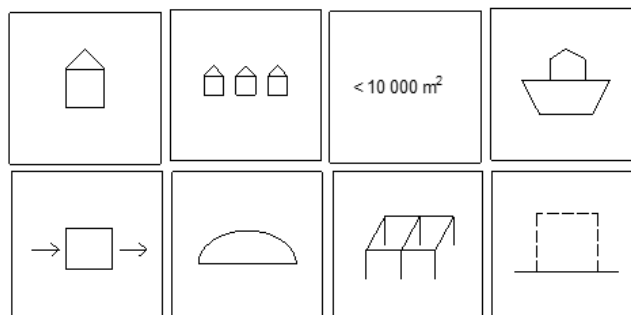

Budova o půdorysu deformovaného hexagonu stojí na betonovém podstavci uprostřed veřejného prostranství mezi obytnými domy v centru města a lineárně kopíruje okolní uliční frontu. Konceptem architektů bylo vzdát nostalgický hold středověkým plánům města a vyvarovat se pravým úhlům.

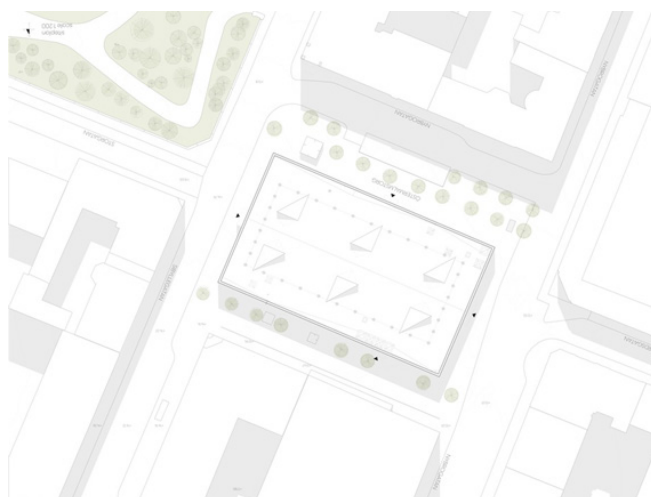

02 ÖSTERMALMS TEMPORARY MARKET HALL

funkce dočasná tržnice
 místo Stockholm, Švédsko
 poloha nábřeží moře
 velikost 1970 m²
 rok 2006
 architekt Tengbom
 provoz každý den
 materiály dřevo, plast

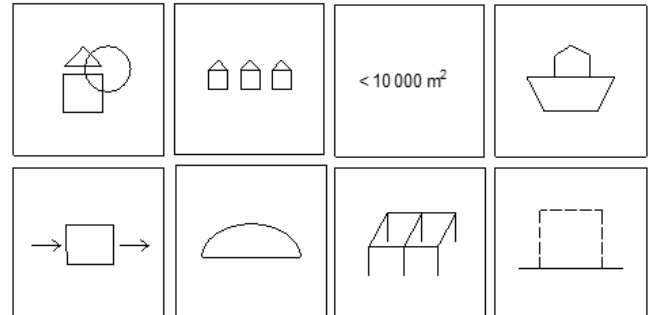

Na Östermalmově náměstí býval po dlouhou dobu venkovní trh, dokud vedení města nezakázalo prodávat čerstvé potraviny na nekrytém místě. V roce 1888 se tržiště přesunulo do nově postavené tržnice na pozemku přiléhajícímu k parcele nové dočasné tržnice a náměstí ztratilo svou funkci. Po necelých 100 letech tedy byla vystavěna tržnice znovu na svém původním místě a obě alternativy teď sousedí a tvoří zajímavý kontrast starého s novým.

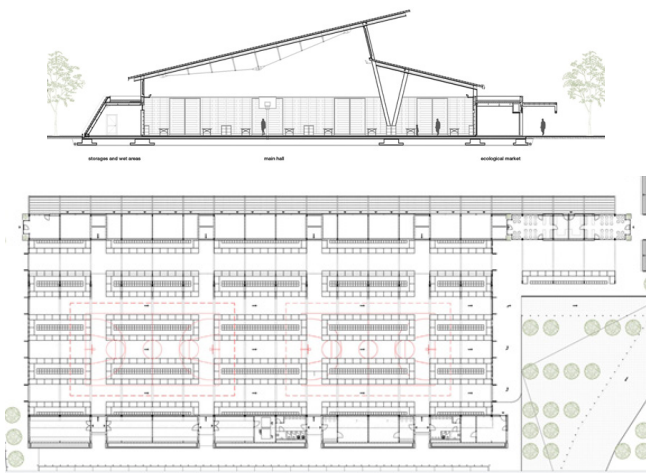

03 BOLLUCA MARKET HALL

funkce tržnice
 místo Arnavutköy, Turecko
 poloha v obytné čtvrti
 velikost 4 500 m²
 rok 2014
 architekt Cinici Architects
 provoz každý den
 materiály ocel

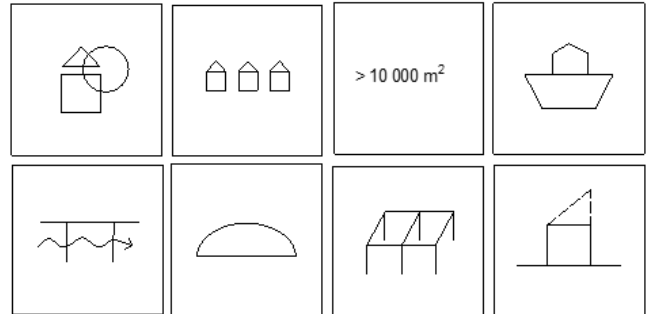

Jelikož se jednalo o dočasné město, nebylo v územním plánu vybavené dostatečnou občanskou vybaveností, to se stalo i v městečkům na předměstí Istanbulu, které obývají hlavně imigranti a nízkopříjmové skupiny. Město proto plánuje nové, multifunkční stavby, které by mohly nahradit chybějící veřejná prostranství. Hala je z oceli a má dvě lodi, kde jedno slouží jako zázemí a druhé jako samotný otevřený prostor pro různé využití. Na obou stranách se hala otevírá do zeleně. Skrze celou budovu byly použity levné, ekologické a nenákladné materiály jako například OSB desky na stropě, které byly ponechány nezakryté pro lokálnější, surovější a teplejší efekt.

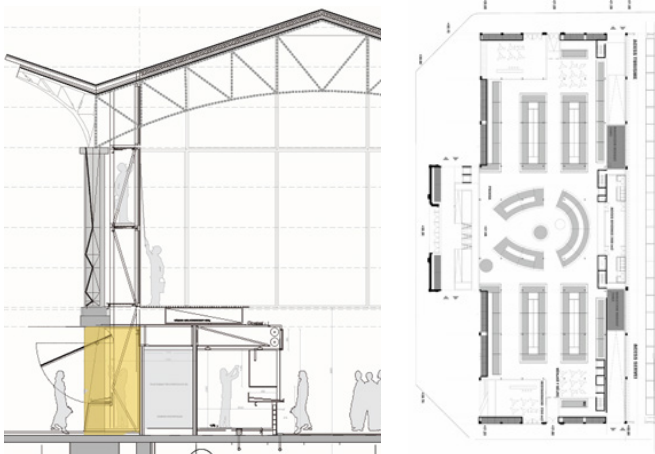

04 MERCAT DEL NINOT

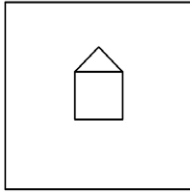
funkce tržnice, restaurace, kavárny
 místo Barcelona, Španělsko
 poloha v centru města, na náměstí
 velikost 15 000 m²
 rok 2015
 architekt MATEO ARQUITECTURA
 provoz každý den
 materiály ocel

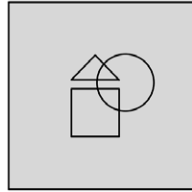
Projekt vyhrál první místo ve veřejné soutěži díky co nejmenším zásahům do stávající stavby z roku 1984 od Antoniho de Falguery a Joaquina Vilasecy a respektování historické konstrukce a nyní hraje důležitou roli v zásobování čtvrti potravinami. Půdorys má tvar T, což umožňuje přístup z mnoha stran, ale i dobrou ventilaci a osvětlení. Architekti postupovali podle 5 bodů: 1. konverzace současné konstrukce, 2. intervence ve vchodech, 3. rehabilitace fasády, 4. použití suterénu jako skladu, zázemí a parkoviště, 5. uvolnění prostoru uvnitř stavby pro 48 stánků.

monofunkce

multifunkce

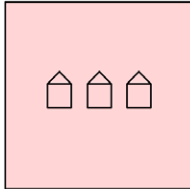

40 %

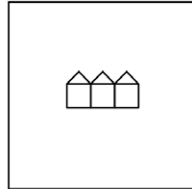
60 %

solitér

kompaktní zástavba

90 %

10 %

> 10 000 m²

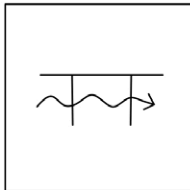
< 10 000 m²

35 %

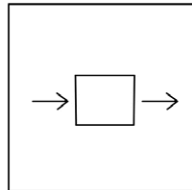
65 %

propustné

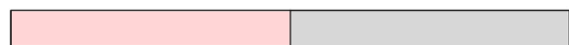

nepropustné

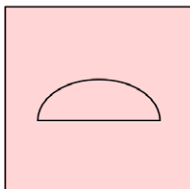

50 %

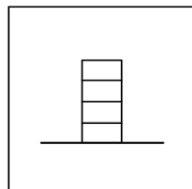
50 %

velkorozponová hala

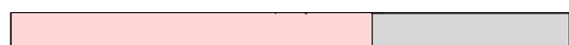

patrová stavba

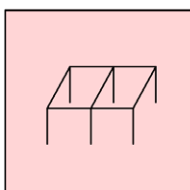

65 %

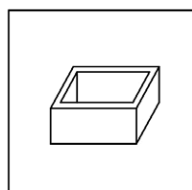
35 %

skelet

struktura

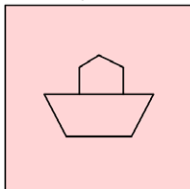

80 %

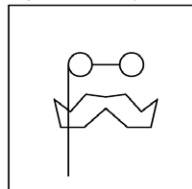
20 %

klasický sortiment

hipster fancy food

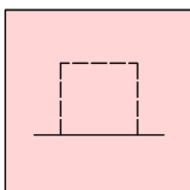

60 %

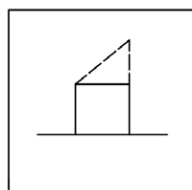
40 %

novostavba

revitalizace

70 %

30 %

K analýze jsme vybrali 40 staveb, které jsme zvolili jako vzorek tržnic pro další analýzu a porovnání především z období posledních 20 let, ale několik příkladů je i starších z první poloviny 20. století, a to z důvodu, že v sobě obsahují novější vestavbu, byly revitalizovány nebo jen dodnes patří k oblíbeným turistickým atrakcím a zároveň slouží svému původnímu komerčnímu účelu.

Na počátku jsme si stanovili osm kategorií různých parametrů, které jsme se rozhodli mapovat s předpokladem, že výsledkem bude opakující se typ ideální městské tržnice. Některé kategorie se týkaly tvrdých dat – rozloha, otevírací doba, materiály, novostavba/revitalizace, nosný systém nebo výšková členitost. Jiné kategorie cílily na měkká data – druhy zboží, propustnost/nepropustnost struktury, lokace ve městě nebo míra individuality stavby v kontextu svého přímého okolí. Po seřazení dat a jejich párovém porovnání mezi sebou nám kompatibilní dvojice možností vytvořily poměry, které udávají, která z možností se opakovala častěji. Pro důvěryhodnost jsme výpočty udělali v polovině pátrání po řešerších, tedy s 22 příklady, a poté je porovnali s výpočty po přidání zbylých příkladů do konečného počtu a zjistili jsme, že vzorek tržnic, který jsme vybrali má dostatečný vypovídající charakter – výsledné poměry se od sebe téměř nelišily.

Největší rozdíl v poměru byl u kategorie návaznosti na okolí, kdy 90 procent zkoumaných vzorků bylo solitéry a jen 10 procent tvořily tržnice umístěné do souvislé zástavby například ve formě proluky. Podobně na tom byla už jen kategorie nosného systému, kde 80 procent staveb bylo projektováno jako skelet a pouhých 20 procent jako struktura skládající se z nosných zdí. Tato dvojice parametrů nám tak udává, že se lehce stereotypní předobraz městské tržnice jakožto haly, jejíž největším benefitem je variabilita uspořádání vnitřního prostoru podle měnícího se programu v čase, shoduje s nejčastěji používaným typem tržnice i v reálné architektonické praxi. Překvapivě ovšem bylo, že ačkoli se většinou jedná o skelet, zastoupení velkorozponových hal ku klasické patrové stavbě je v poměru 65:35 a odhad, že jediným typem městské tržnice je pouze hala s výraznými příhradovými nosníky, je tedy mylný. Výhodou velkorozponové haly je, že se obejdou bez vnitřních podpěr, zato jsou ovšem omezeny výškou, a tedy je jejich užitná plocha nižší než u hal patrových a nejsou tedy dnes využívány tak často jako v minulosti.

Vyrovnaným poměrem 50:50 jsou pak zastoupeny příklady tržnic, které mají propustnou strukturu a návštěvníci jimi tedy mohou proudit skrz, případně lze také propojit otevřením částí obvodových zdí interiér s exteriérem, spojí se tak venkovní nekryté tržiště s tržnicí uvnitř, což se hodí například při pořádání festivalů, různých akcí spojených s gastronomií, pop up food marketů nebo například i bleších trhů a bazarů. Proudí pak dovnitř a ven nejen lidí, ale i nabízený sortiment. Opačným příkladem jsou haly uzavřené, nepropustné, které sice mohou být přístupné z více stran, nejsou ovšem navrženy k přirozenému proudu mezi interiérem a exteriérem budovy.

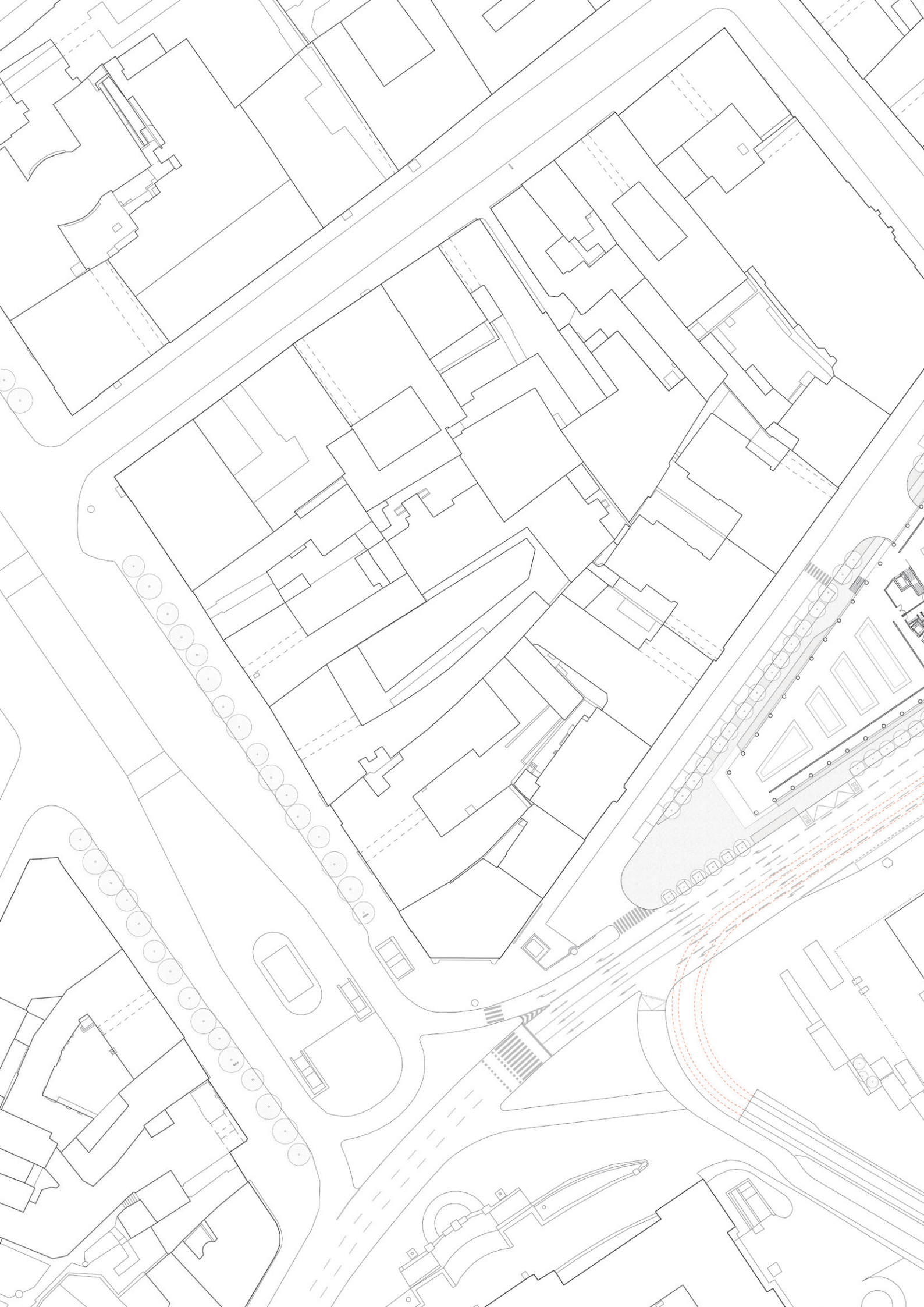
Ačkoli by se mohlo zdát, že tržnice je pouze velkorozponová hala se subtilní konstrukcí a bazilikálním osvětlením, jedná se pouze o jeden z typů tržnic, které mohou nabývat různých tvarových i materiálůvých forem a stejně tak být rozmanité svým obsahem a vztahem k okolí, mohou stát samostatně a určovat charakter místa, ale mohou se také začleňovat do okolní hmoty jako výplň proluky nebo jen respektováním daného systému bloků. Přístupů, jak navrhnout tržnici, je tedy mnoho, neexistuje jeden univerzální návod poplatný na jakékoli místo na světě, a proto je třeba vždy reagovat návrhem na konkrétní lokalitu a specifické potřeby budoucích návštěvníků a tuto typologii nepoužívat jako dogma, ale naopak pouze jako přehled možných variant a zdroj inspirace.

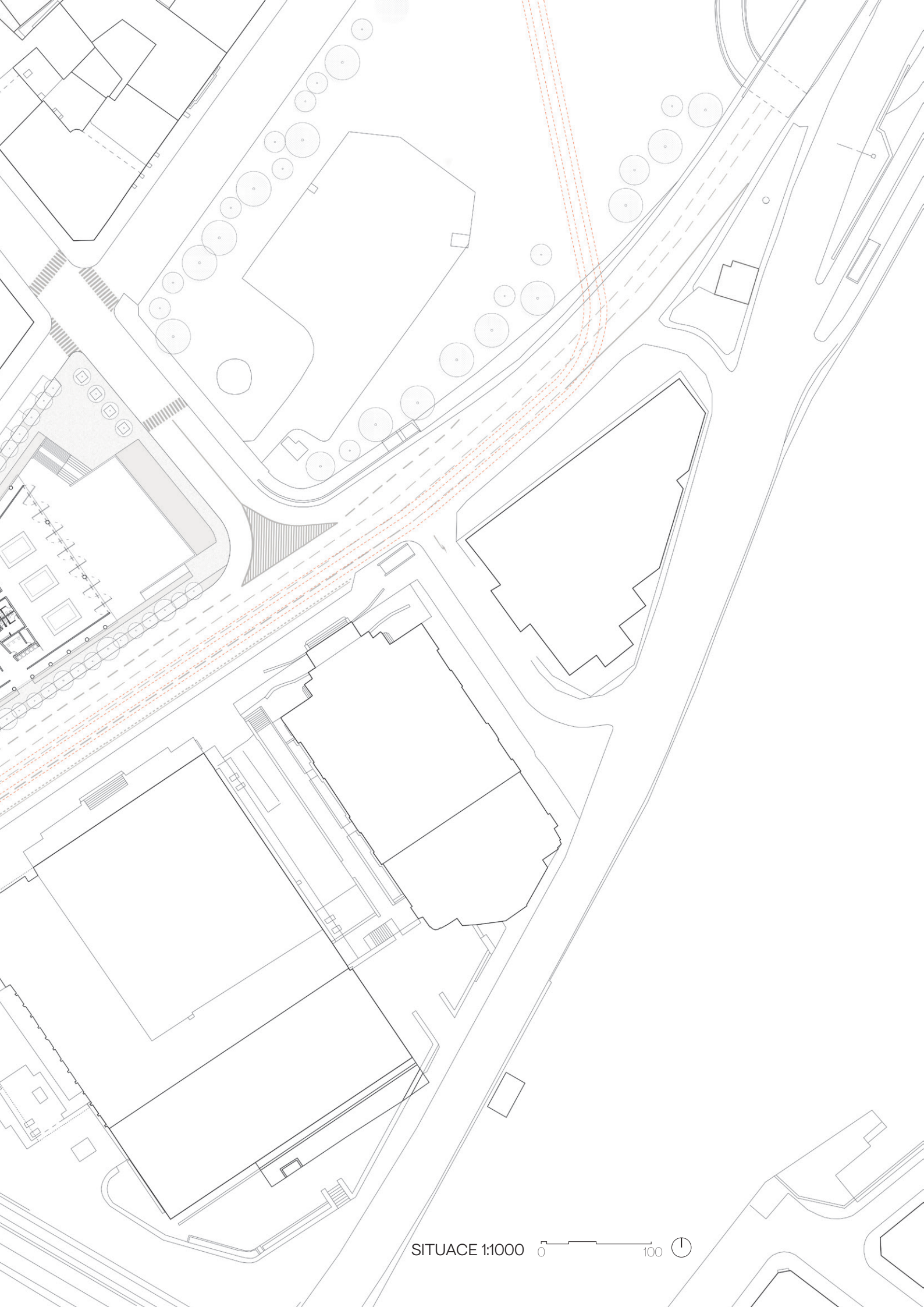
NÁVRHOVÁ ČÁST

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

Tržnice je umístěná na místě bývalých hradeb (dnes - parkoviště). Hmotu budovy navazuje na okolní domy a je orientována svým ostrým cípem směrem k václavskému náměstí a Národnímu muzeu. Hmotu tržnice reaguje na městské osy, které se překrývají na řešeném území. Svou polohou vymezuje muzejní předprostor a předprostor Státní opery. Návrh reaguje na výškové rozdíly a zachovává bezbariérový průchod celou budovu. Vnitřní jádro budovy navazuje na existující výtah metra. V suterénu tržnice je umístěn příjem a parkování pro prodávající. Přízemí je rozděleno do dvou částí ve kterých mohou odehrávat trhy, nicméně hala která je orientována směrem k parku je více variabilní a může se přizpůsobit měnícím podmínkám a potřebám. V druhém nadzemním podlaží jsou umístěny pronajimatelné stravovací jednotky (například kavárny).

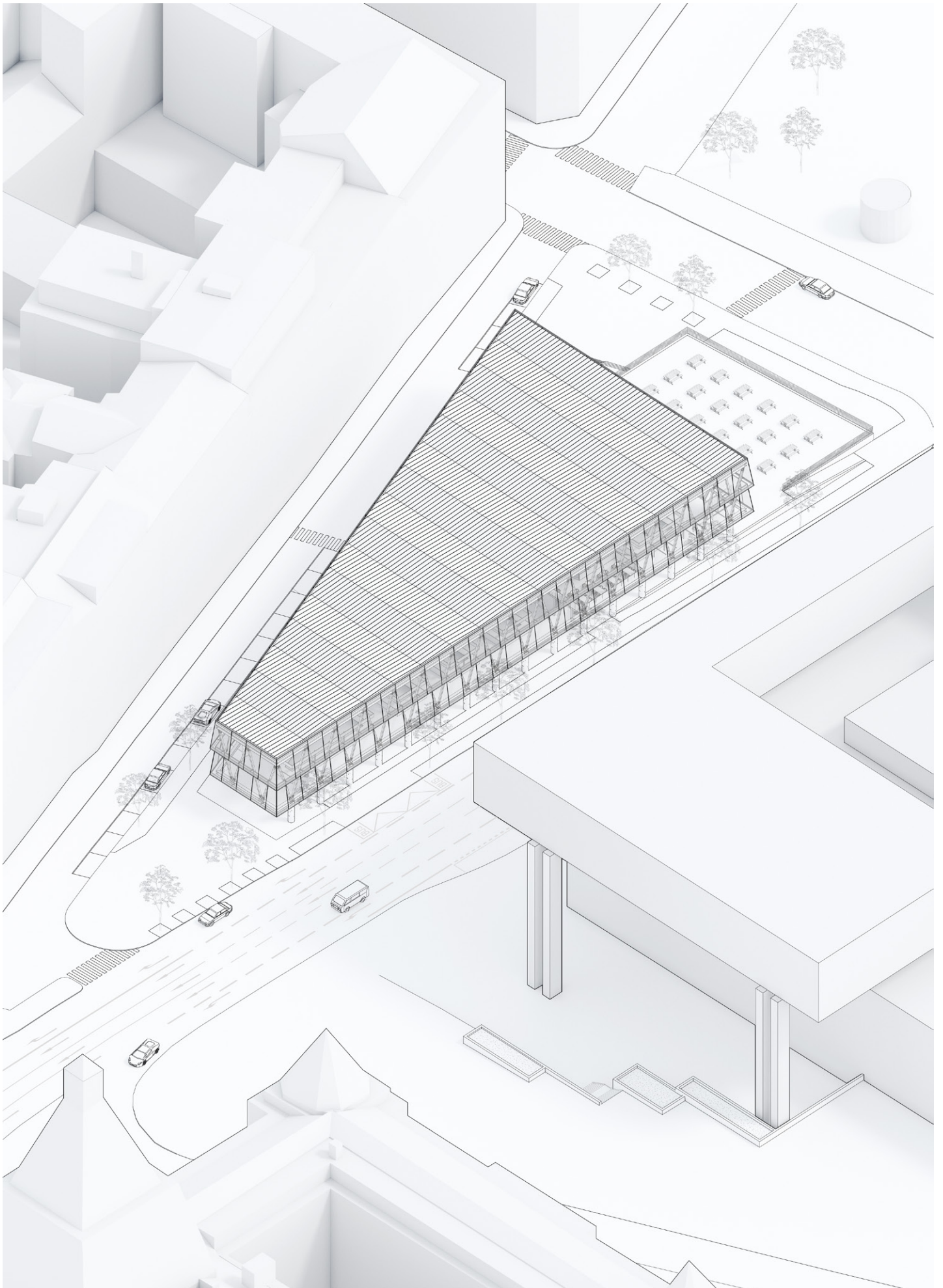

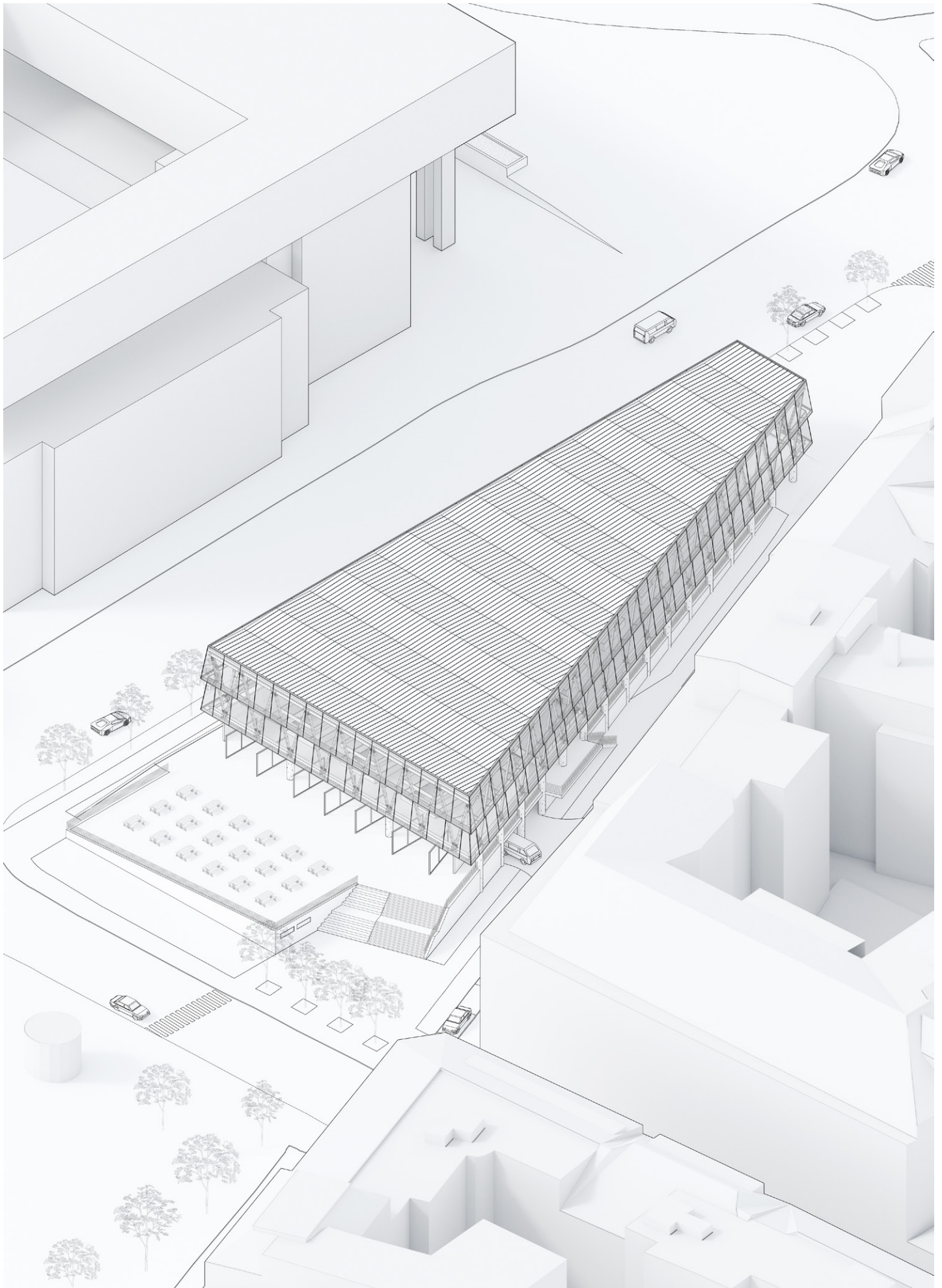
SITUACE 1:1000 0 100

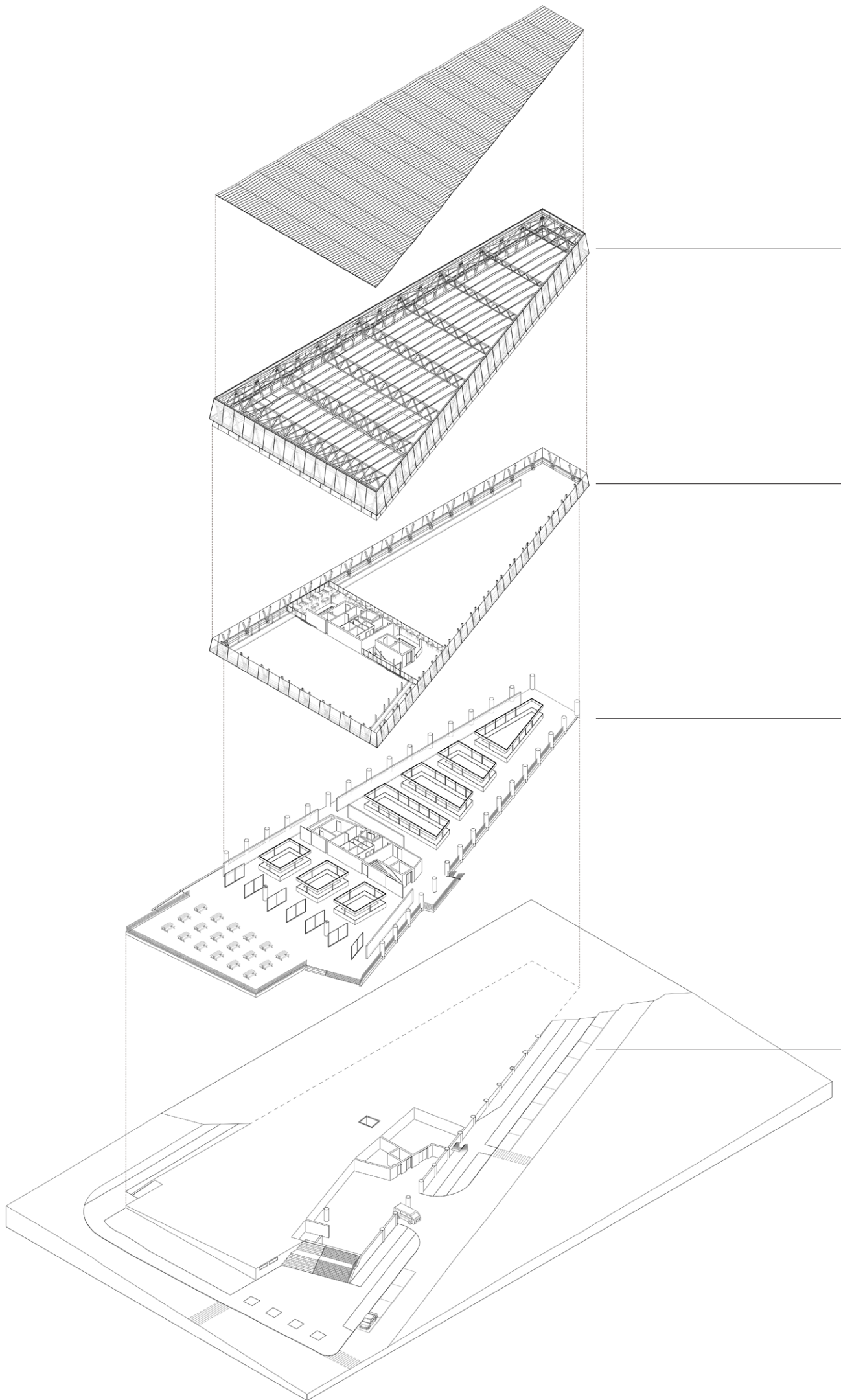

AXONOMETRIE CELKU (ZE STRANY MUZEA)

AXONOMETRIE CELKU (ZE STRANY PARKU)

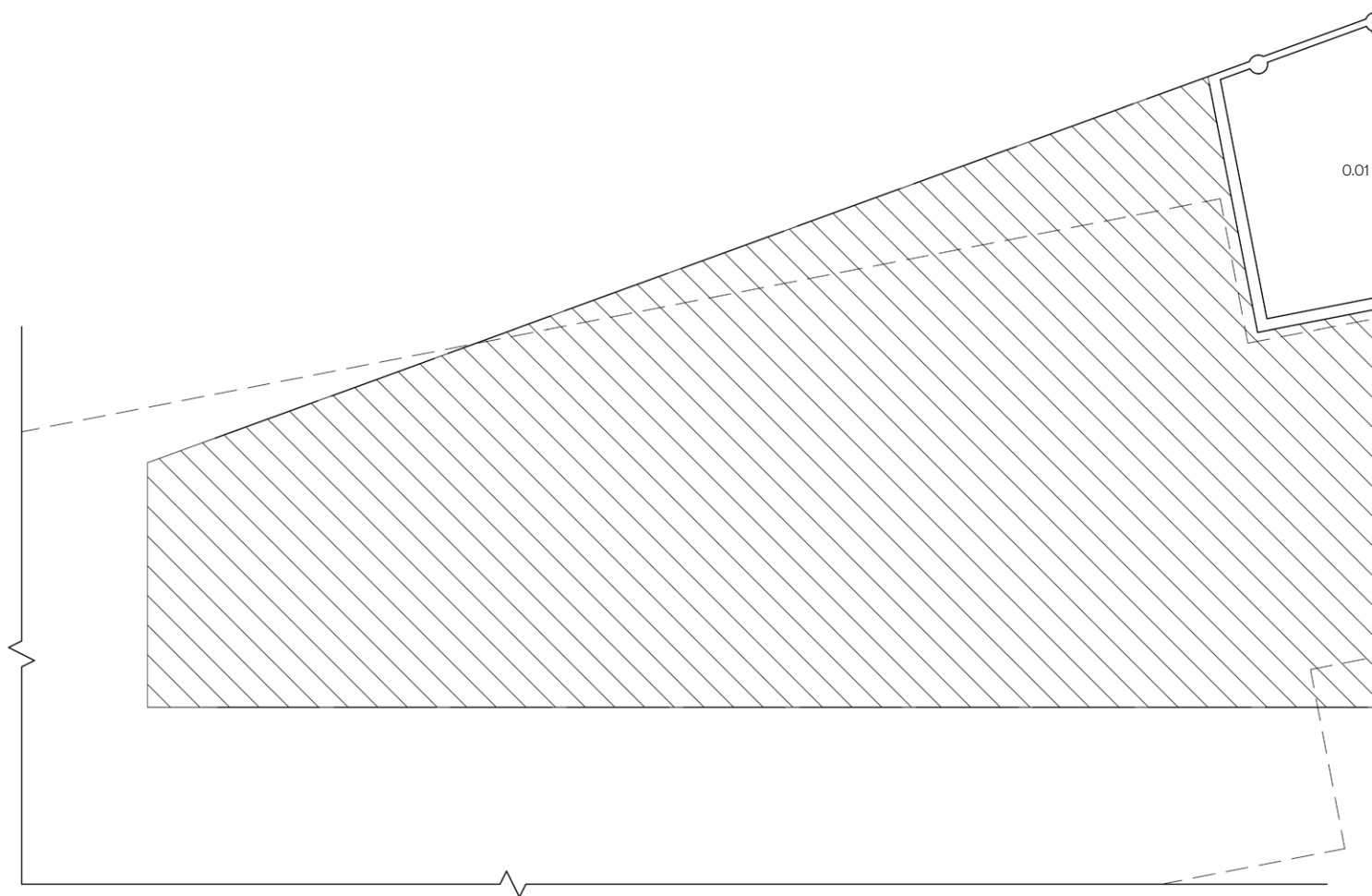
S. Střecha

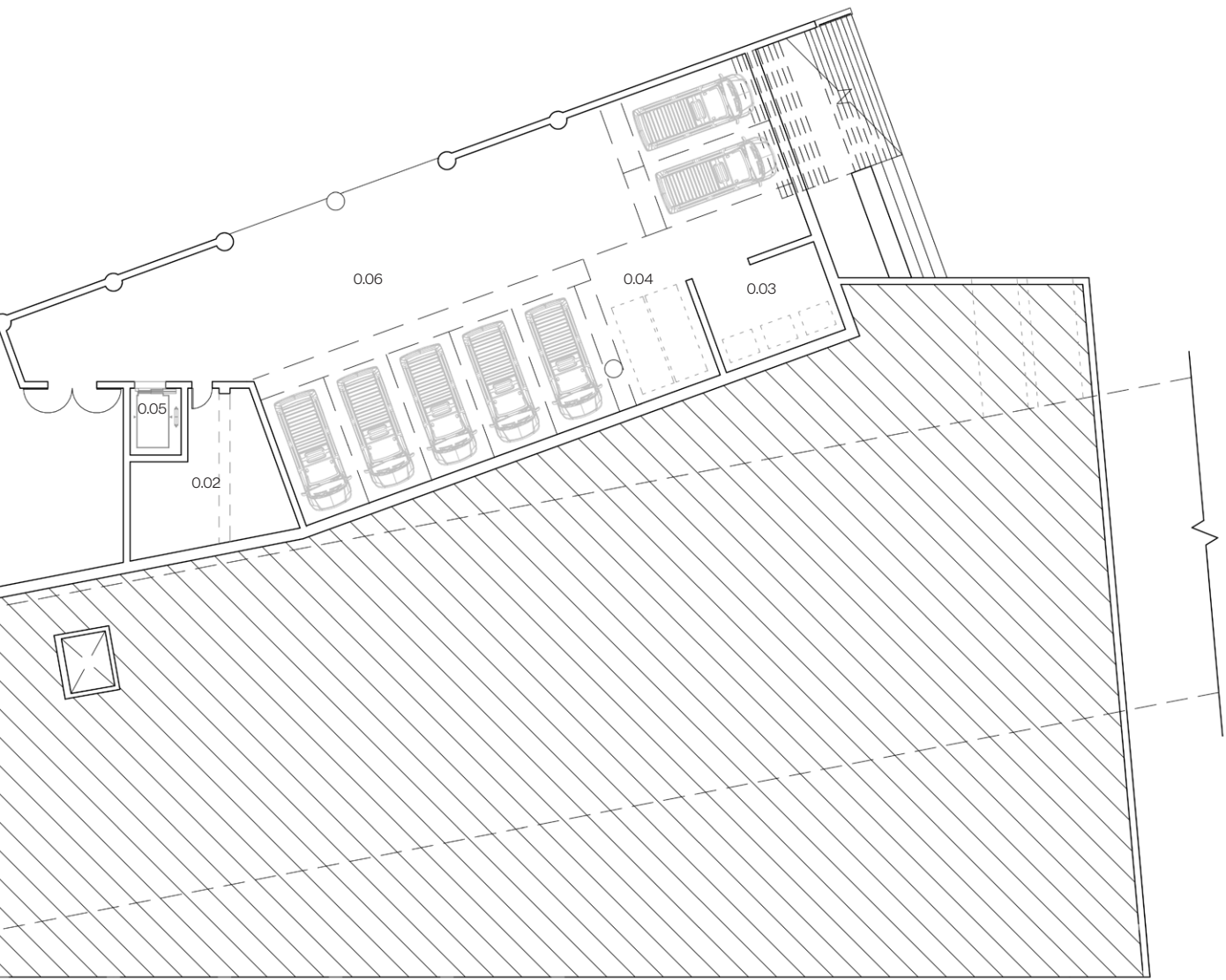
2NP Kavárna
Zázemí kavárny
Toalety dámy
Toalety páni
Protihlukové závěsy

1NP Sklad nábytku
Toalety dámy
Toalety páni
Kancelář
Protihlukové závěsy
Odpadová místnost
Nákladní výtah
Výtah metra
Hala
Multifunkční hala
Venkovní terasa

1PP Sklad
Technická místnost
Odpadová místnost
Vozíky
Nákladní výtah
Parkování (příjem pro 7 aut)

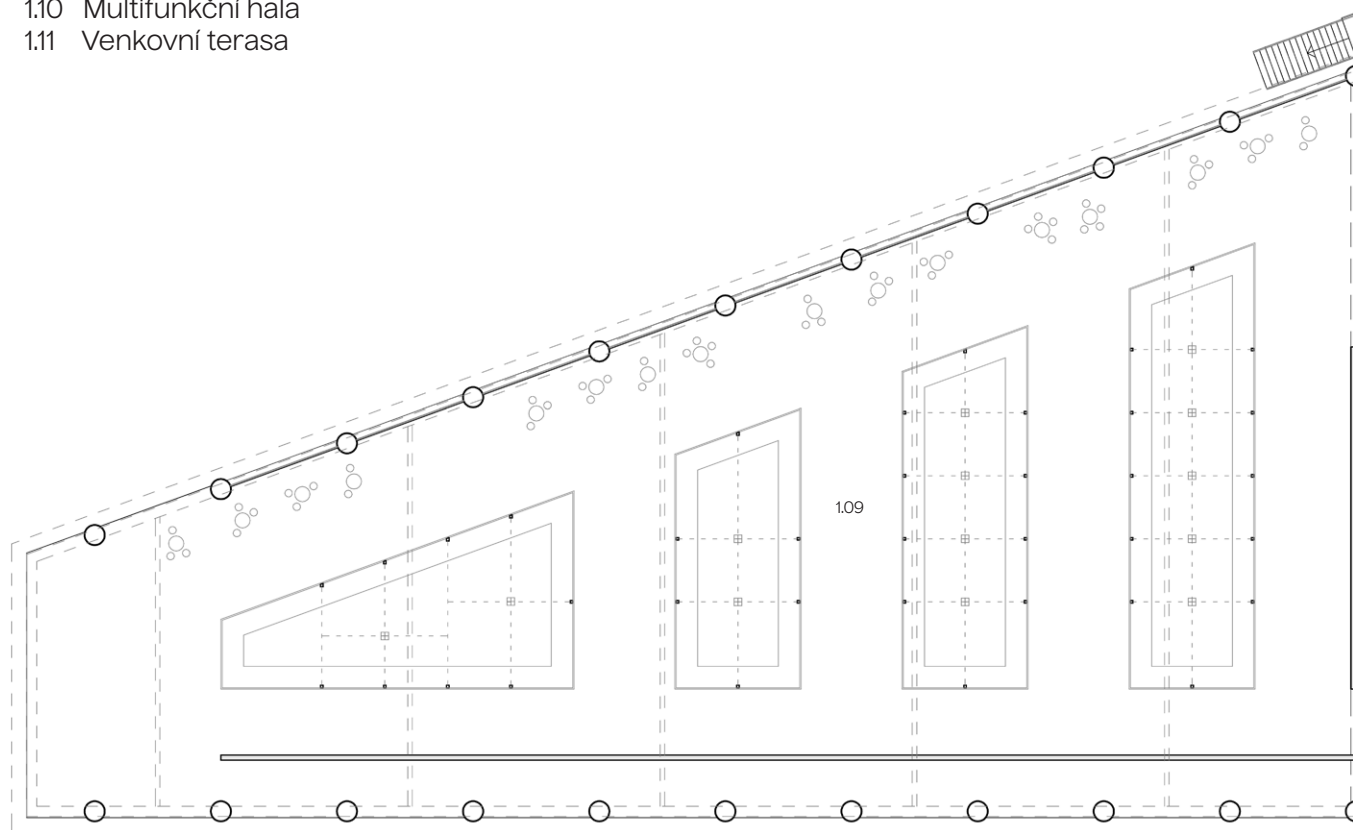
- 0.01 Sklad
- 0.02 Technická místnost
- 0.03 Odpadová místnost
- 0.04 Vozíky
- 0.05 Nákladní výtah
- 0.06 Parkování (příjem pro 7 aut)

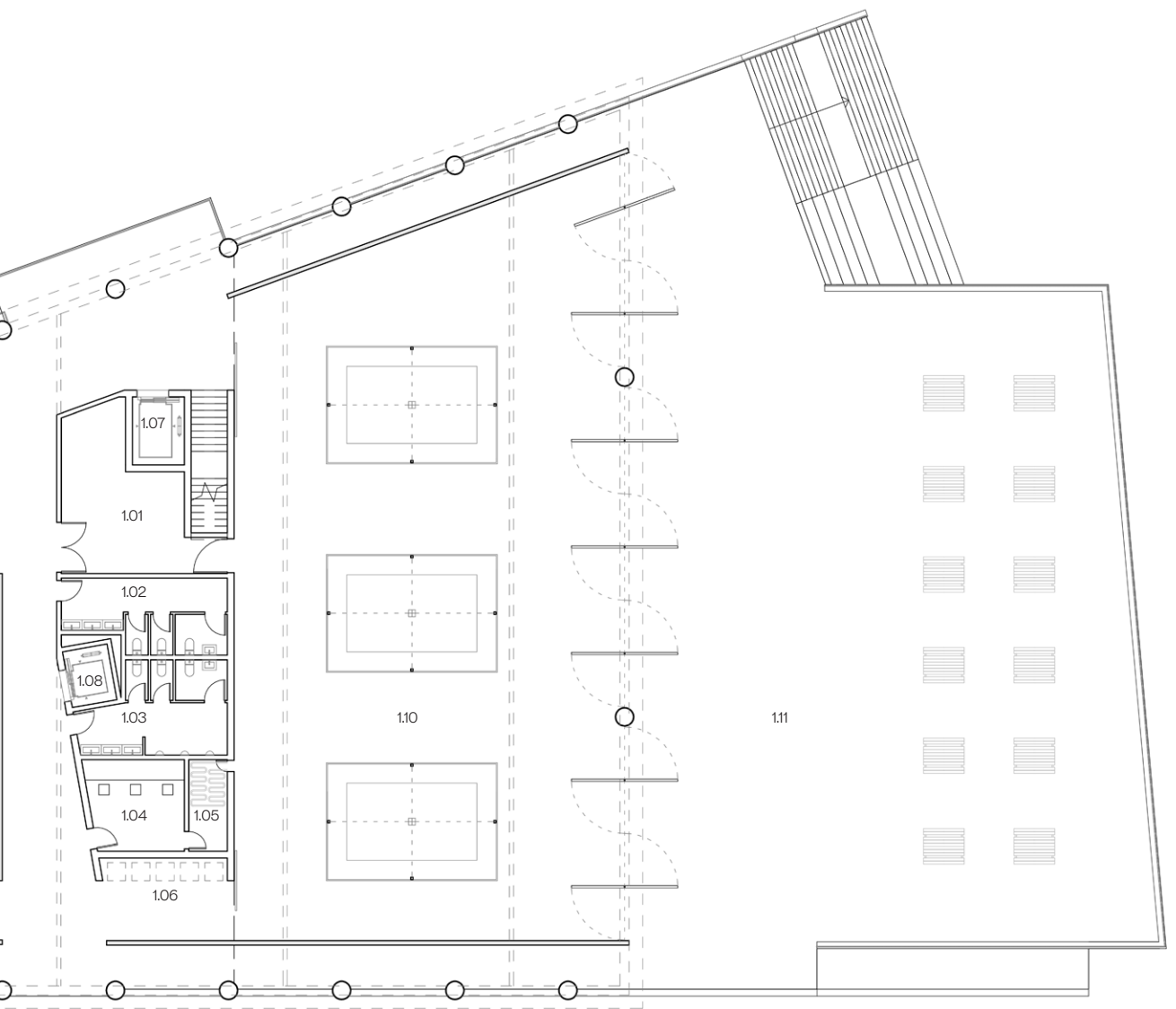

1. PP 1:300 0 10

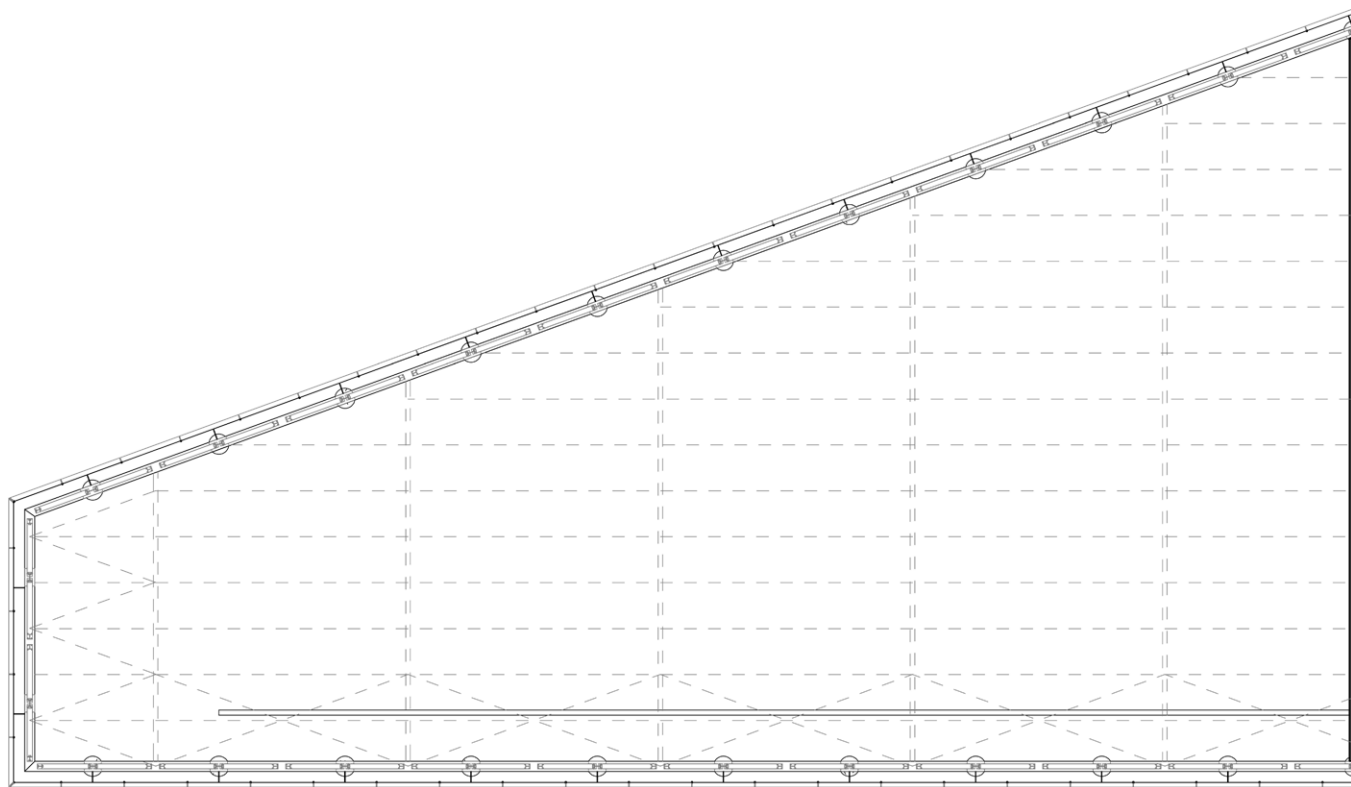
- 1.01 Sklad nábytku
- 1.02 Toalety dámy
- 1.03 Toalety páni
- 1.04 Kancelář
- 1.05 Protihlukové závěsy
- 1.06 Odpadová místnost
- 1.07 Nákladní výtah
- 1.08 Výtah metra
- 1.09 Hala
- 1.10 Multifunkční hala
- 1.11 Venkovní terasa

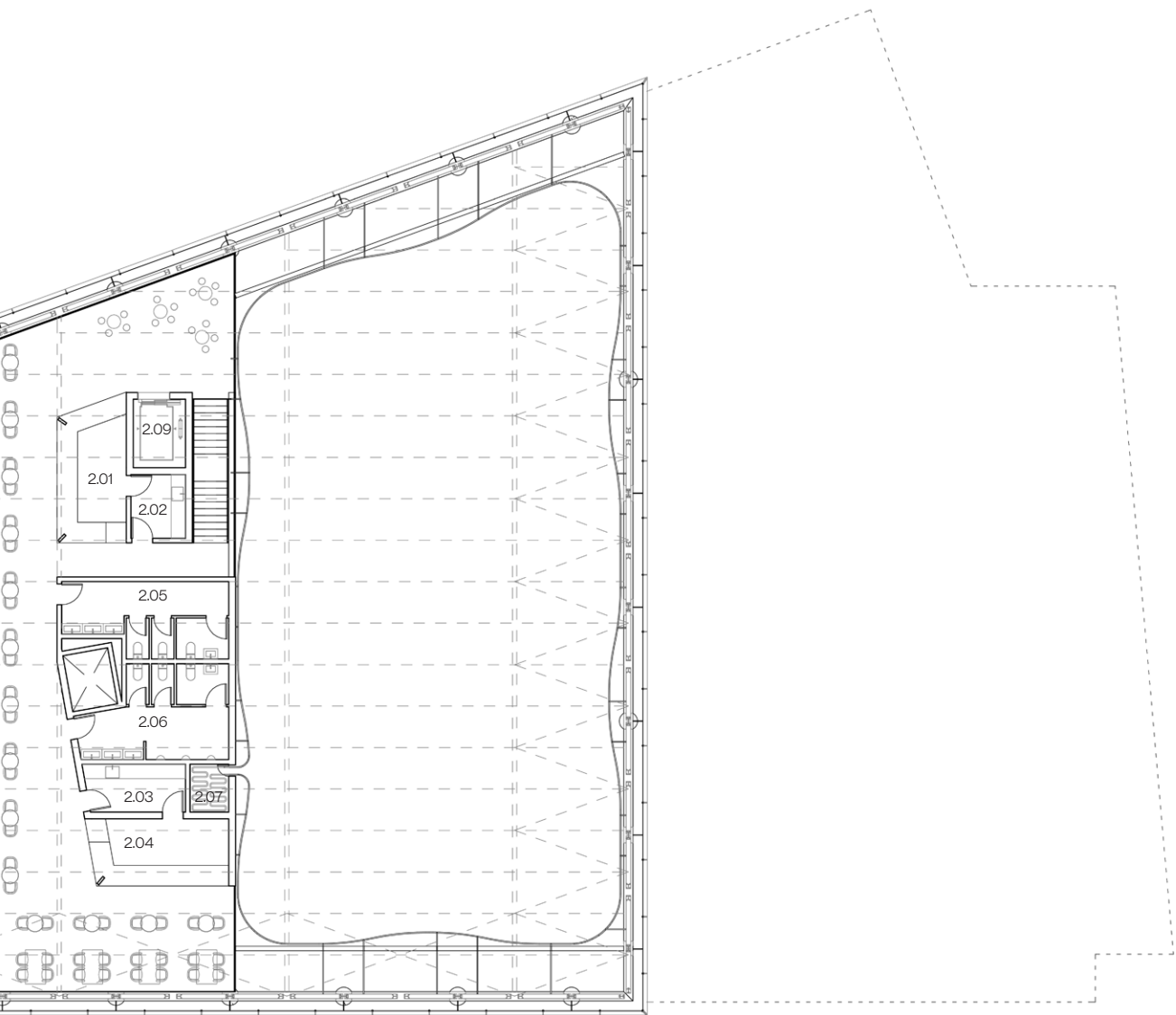

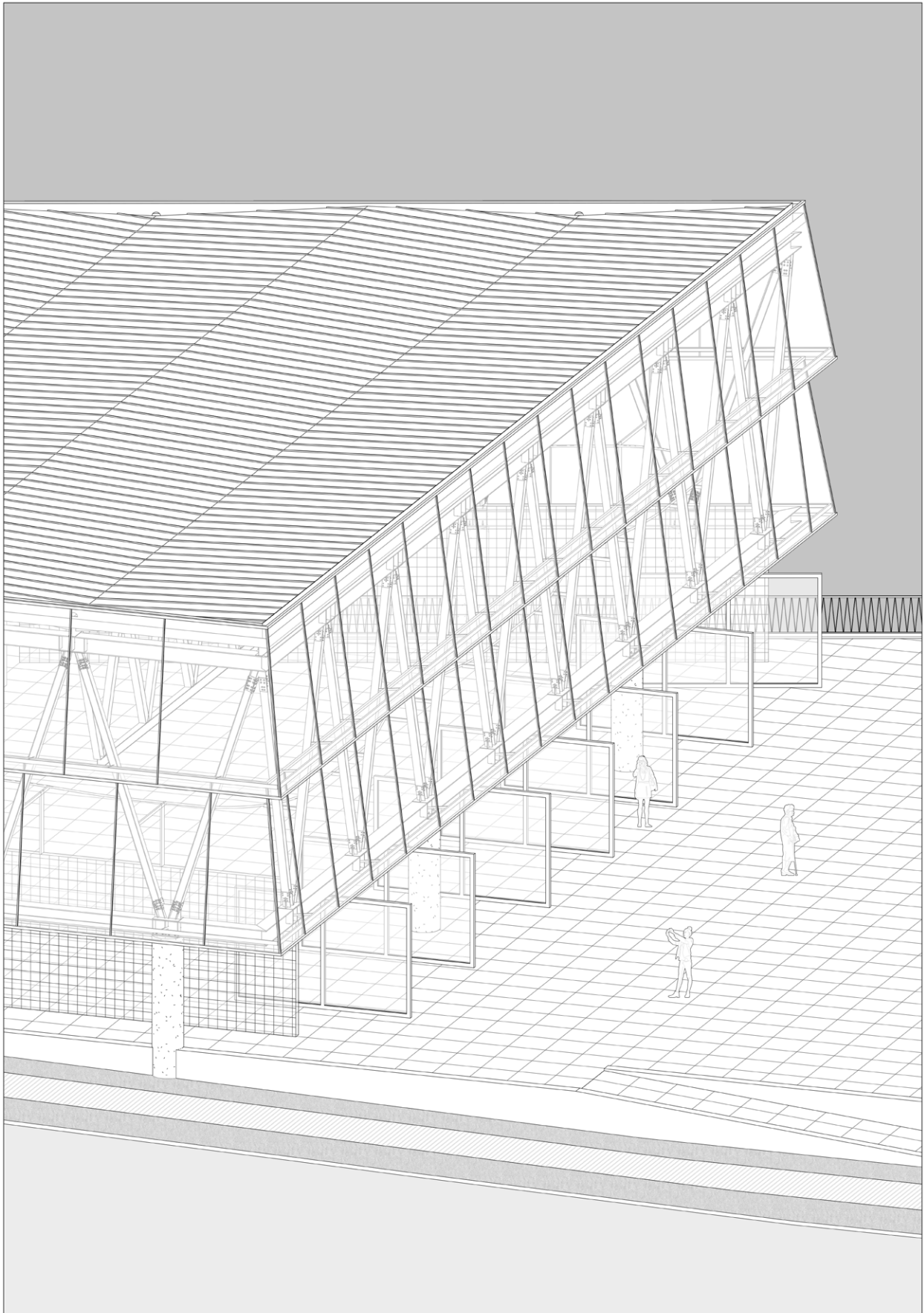
1. NP 1:300 0 10

- 2.01 Kavárna
- 2.02 Zázemí kavárny
- 2.03 Kavárna
- 2.04 Zázemí kavárny
- 2.05 Toalety dámy
- 2.06 Toalety páni
- 2.07 Protihlukové závěsy

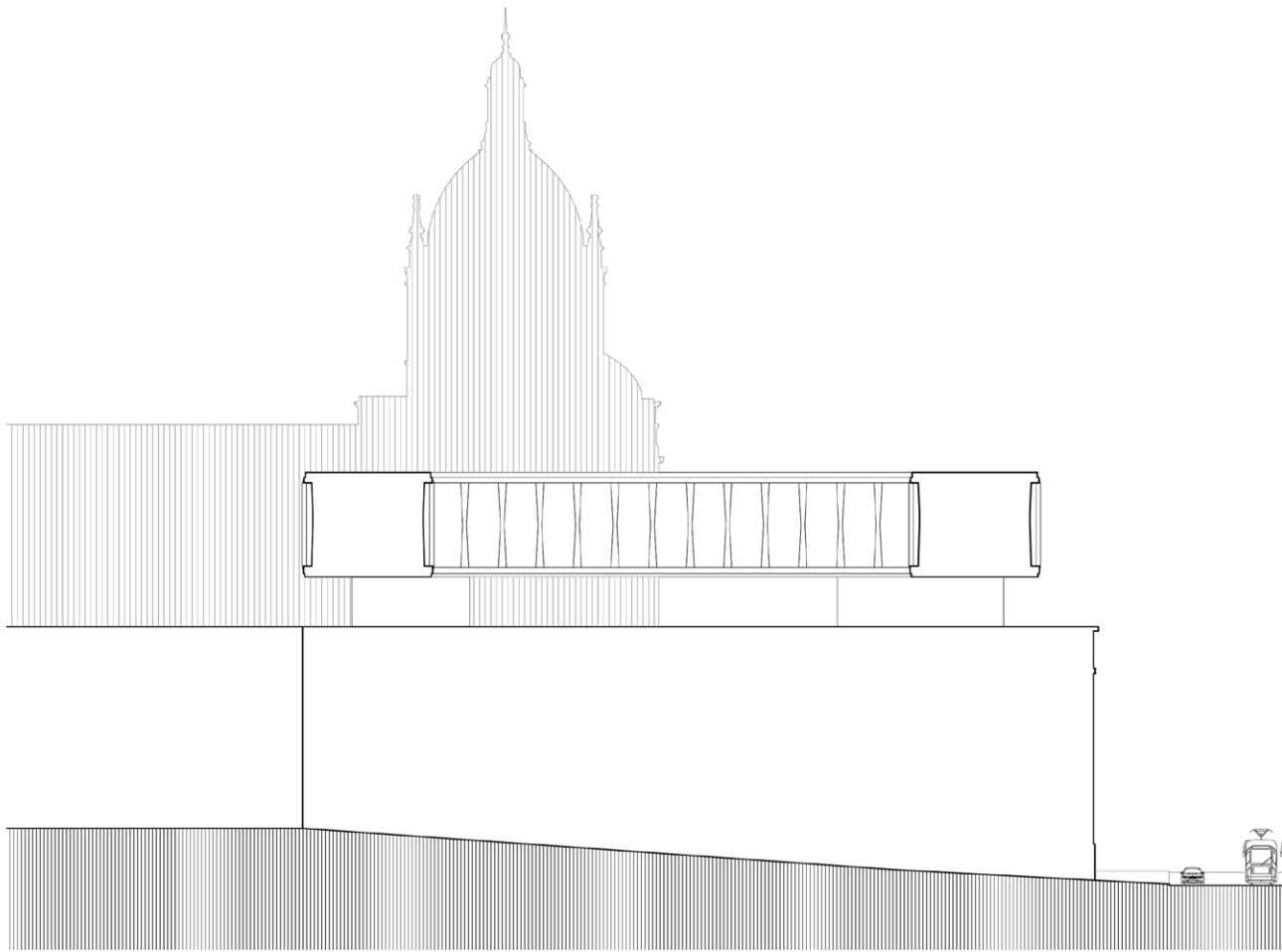
2. NP 1:300 0 10

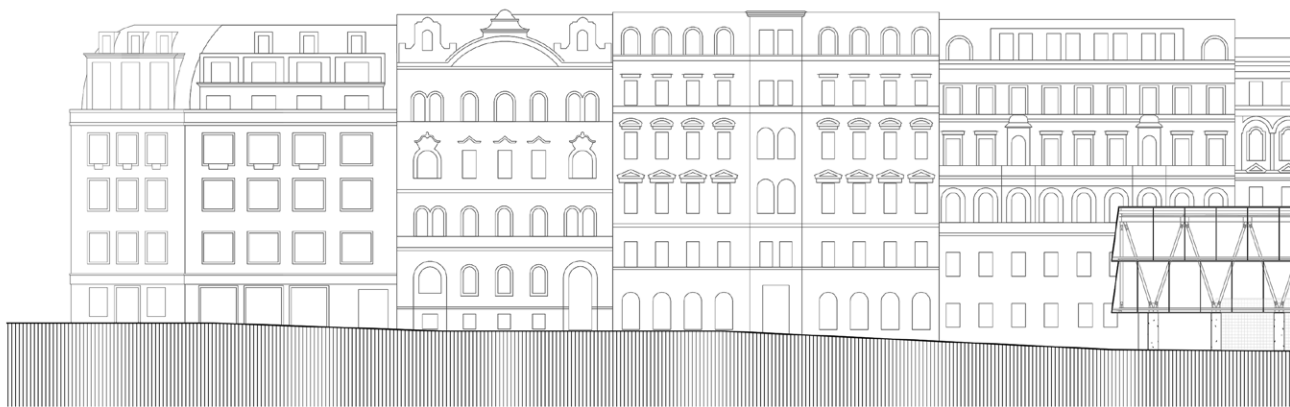
AXONOMETRIE FASÁDY

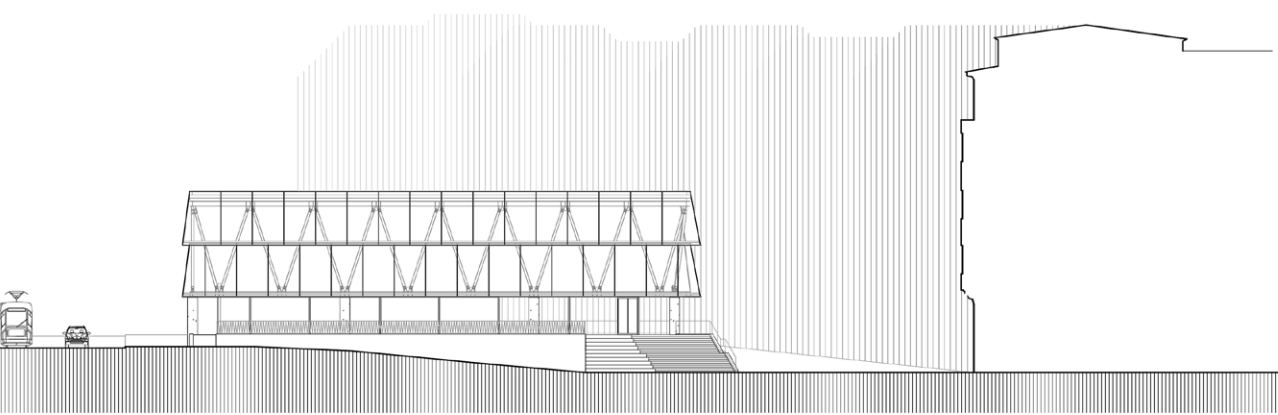
VARIANTY FASÁD

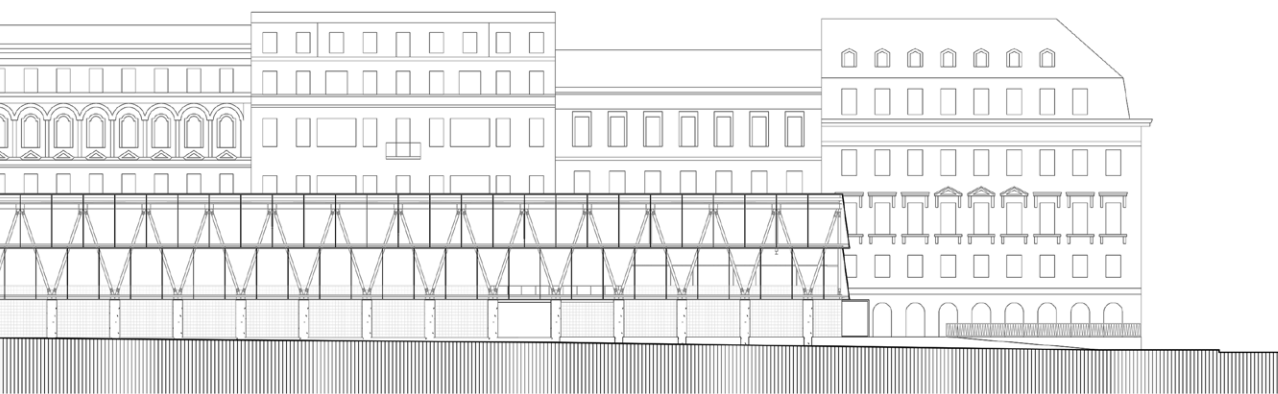
— POHLED VÝCHODNÍ

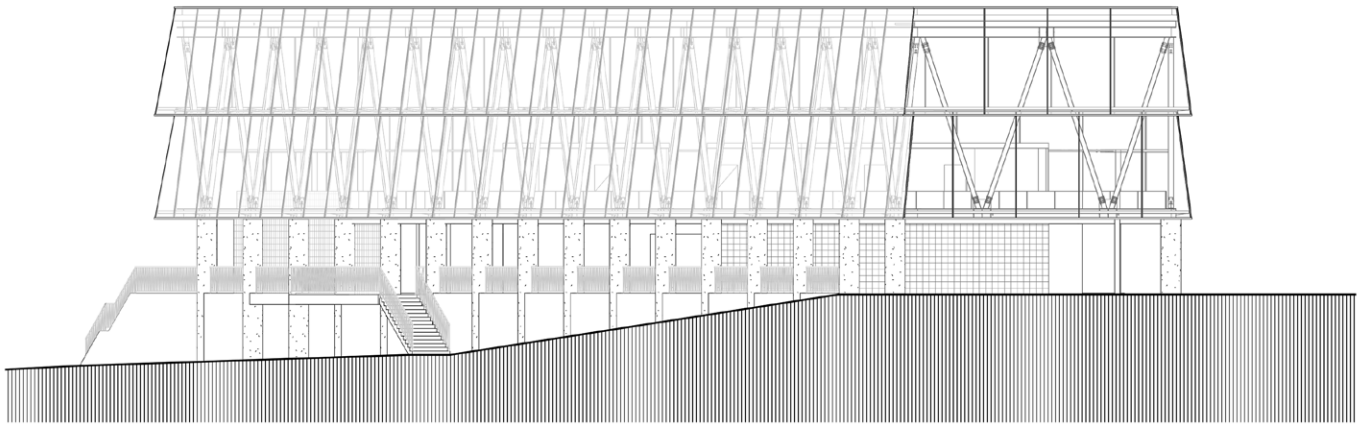
— POHLED JIŽNÍ

1:600 0 20

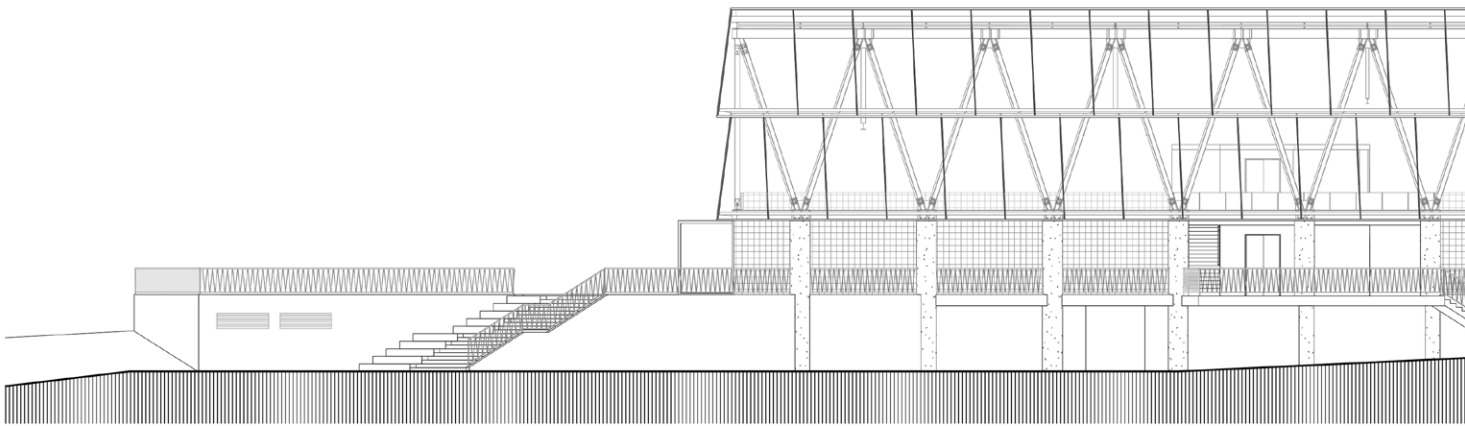

1:600 0 20

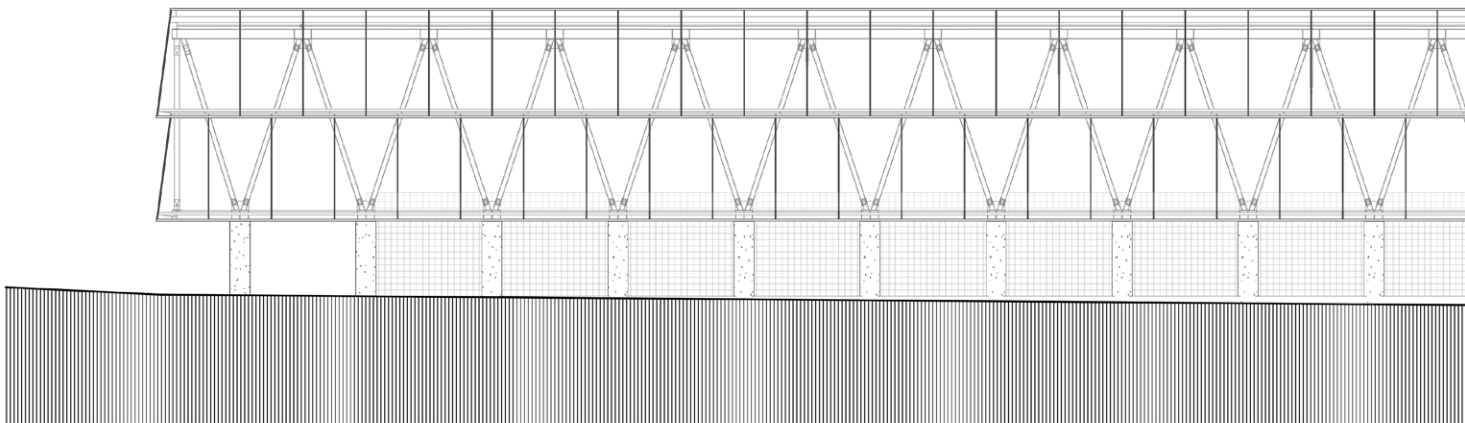

POHLED ZÁPADNÍ

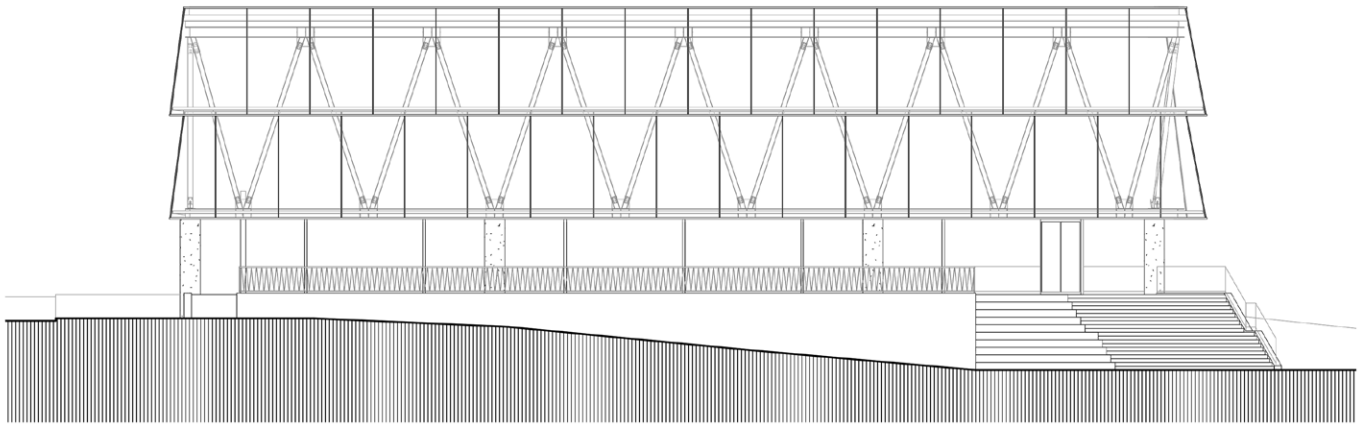
1:300 0 10

POHLED SEVERNÍ

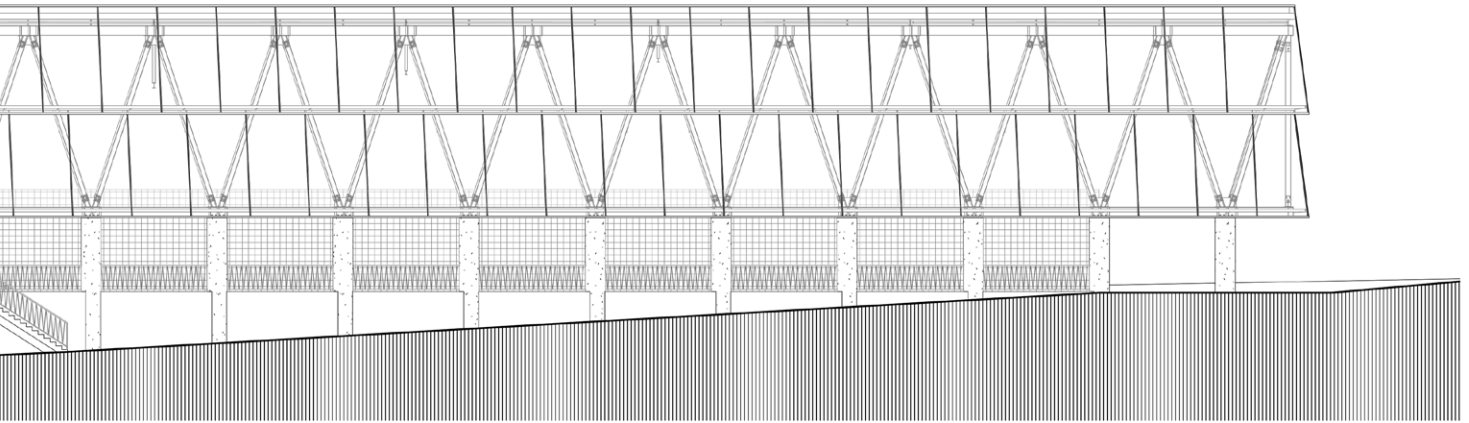

POHLED JIŽNÍ

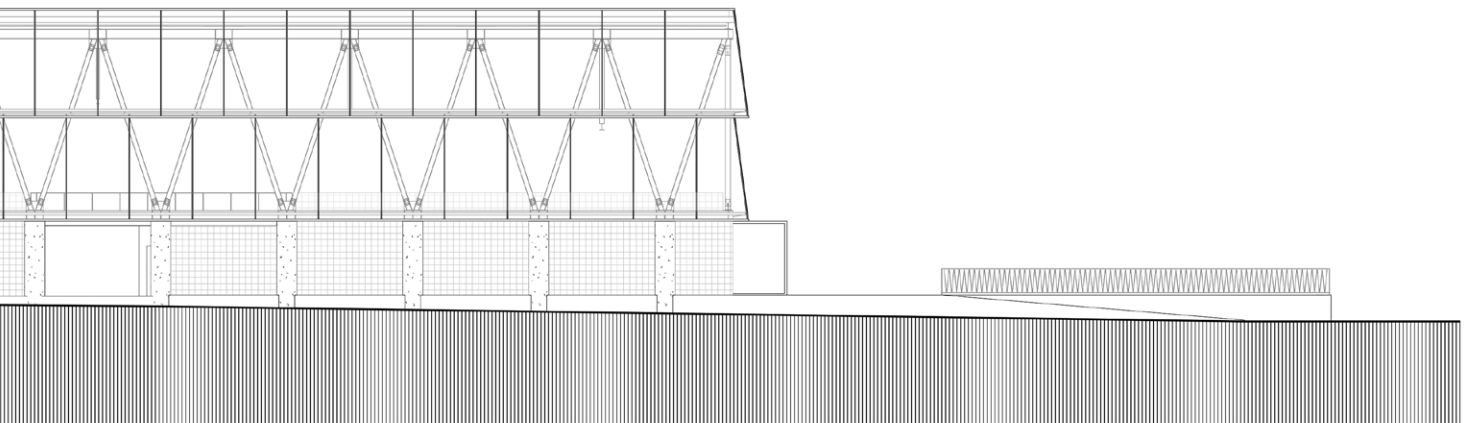

— POHLED VÝCHODNÍ

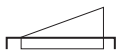
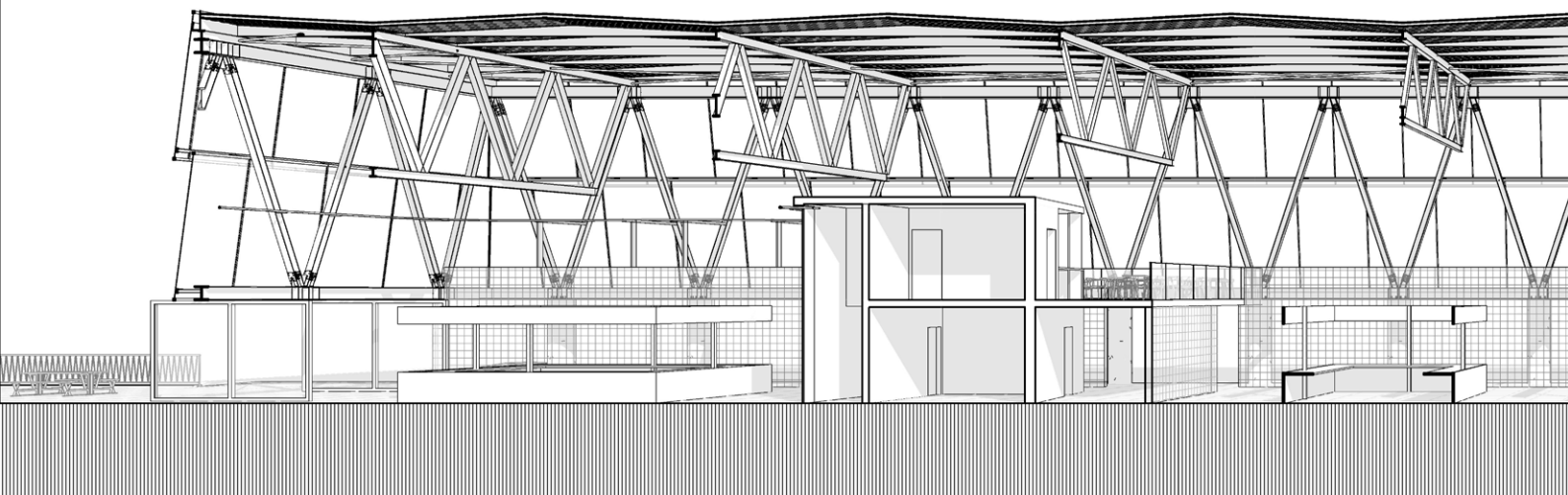
1:300 0 10

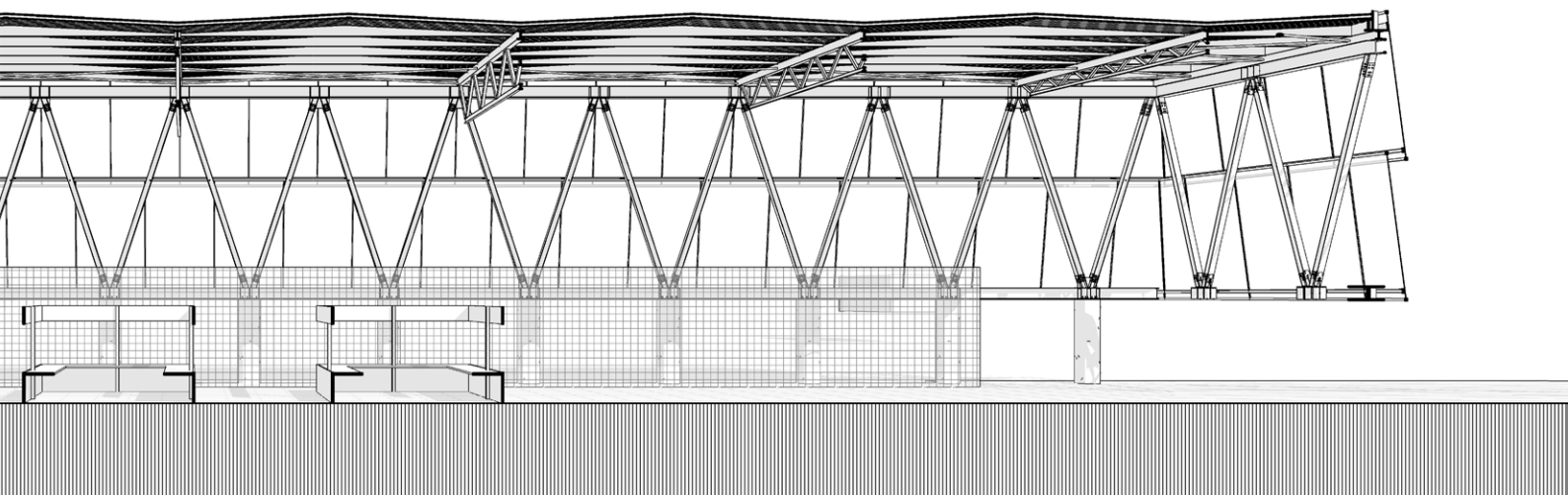

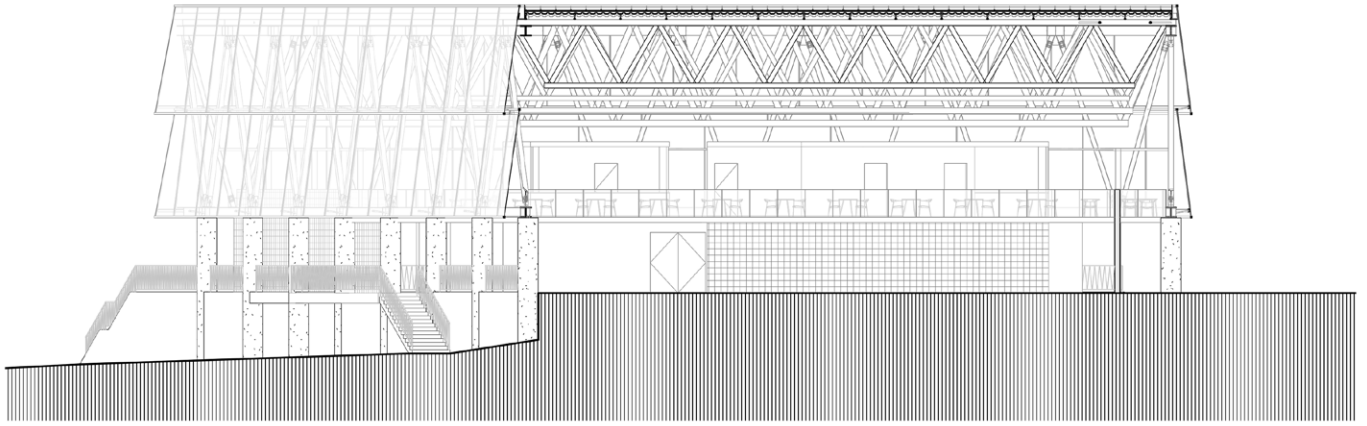
1:300 0 10

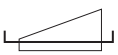
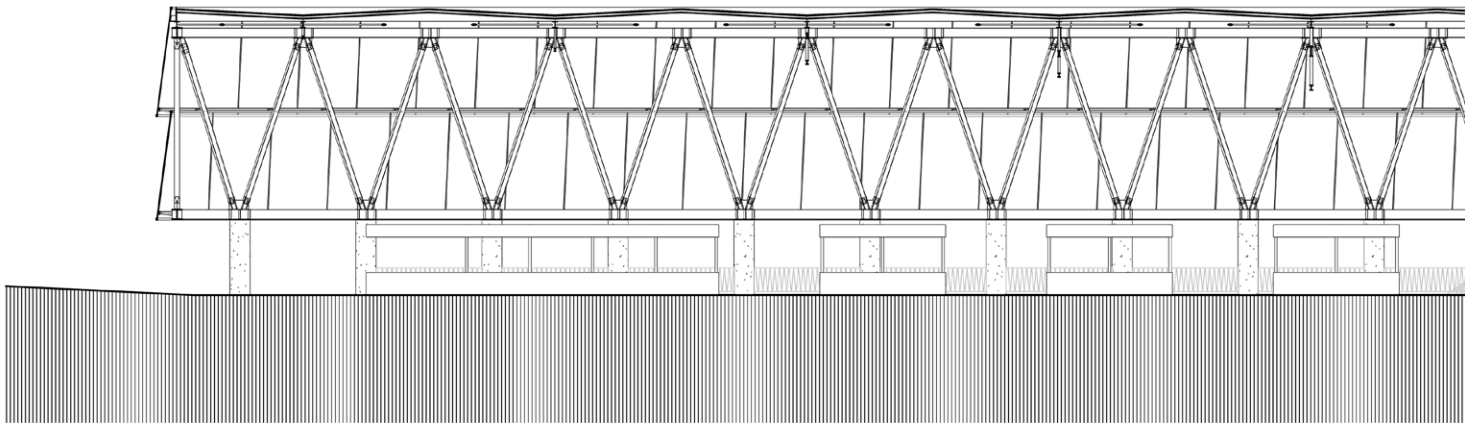
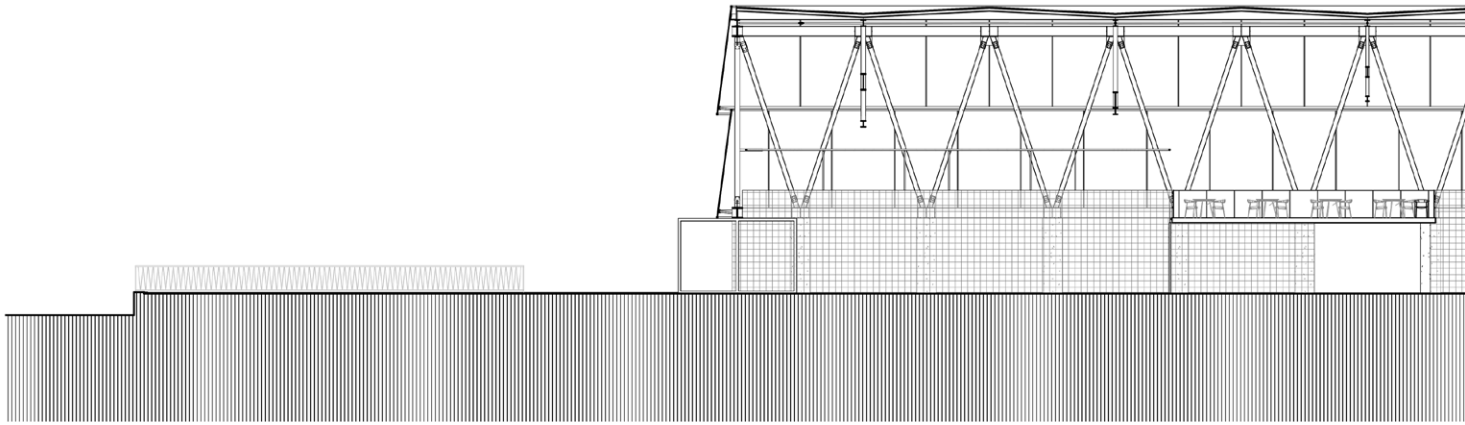
1:300 0 10

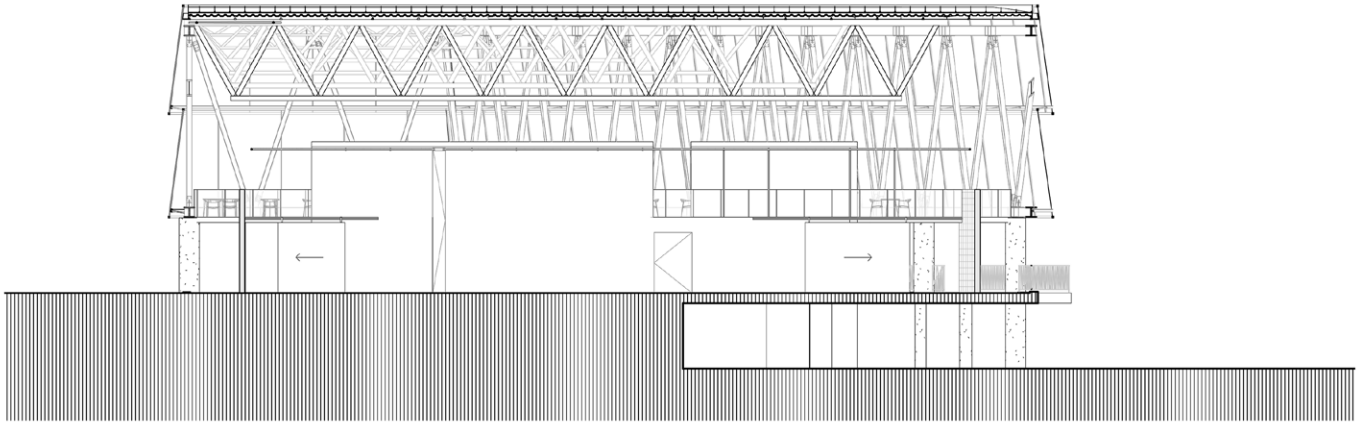

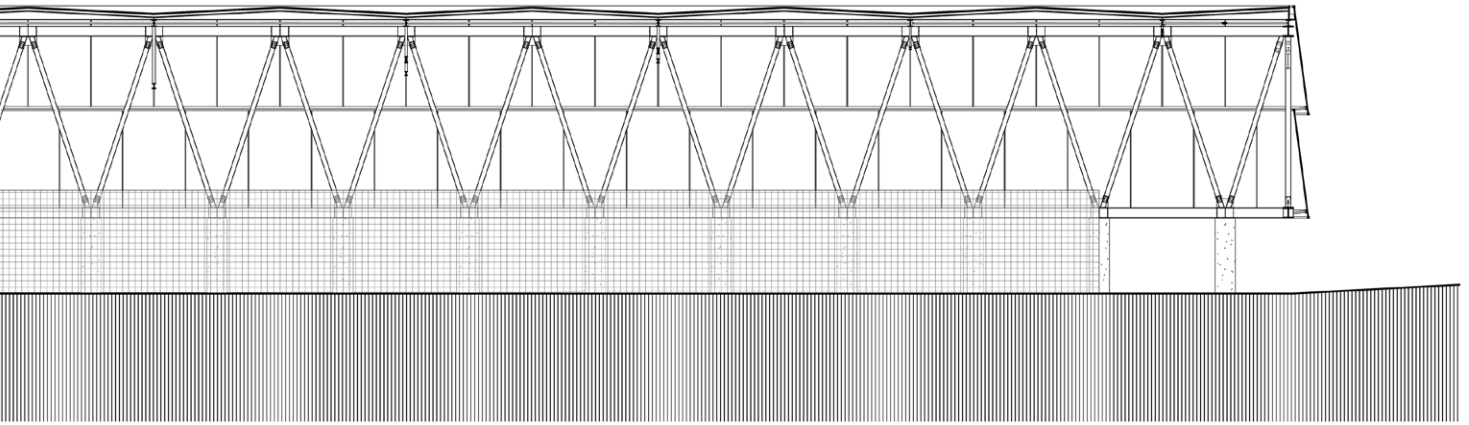

1:300 0 10

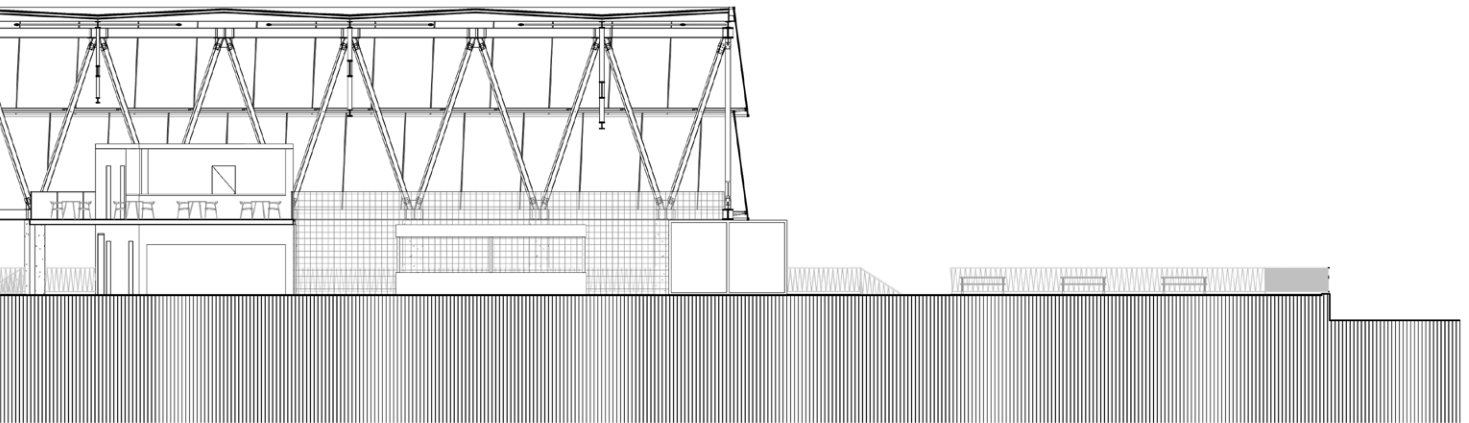

1:300 0 10

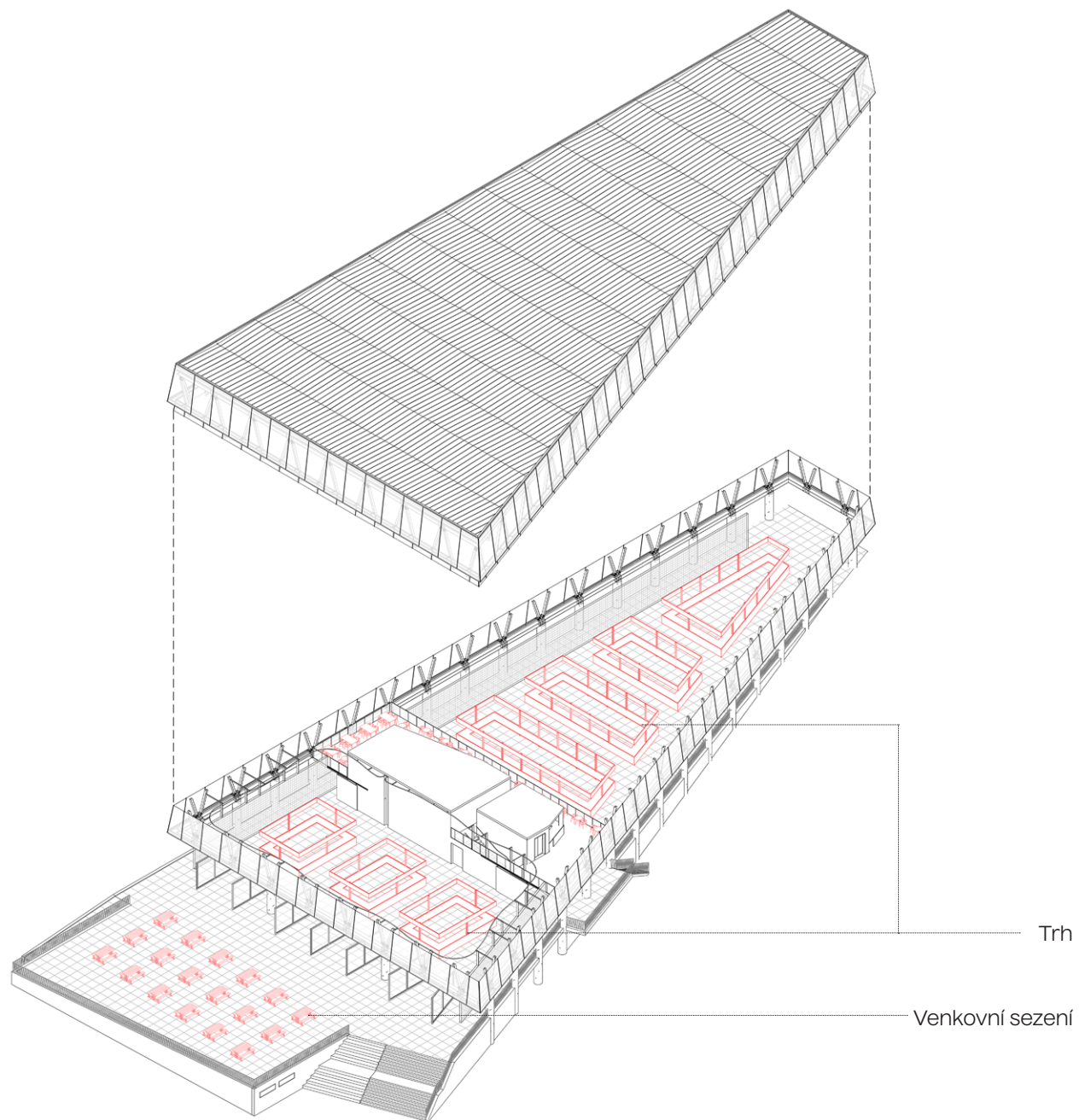

1:300 0 10

1:300 0 10

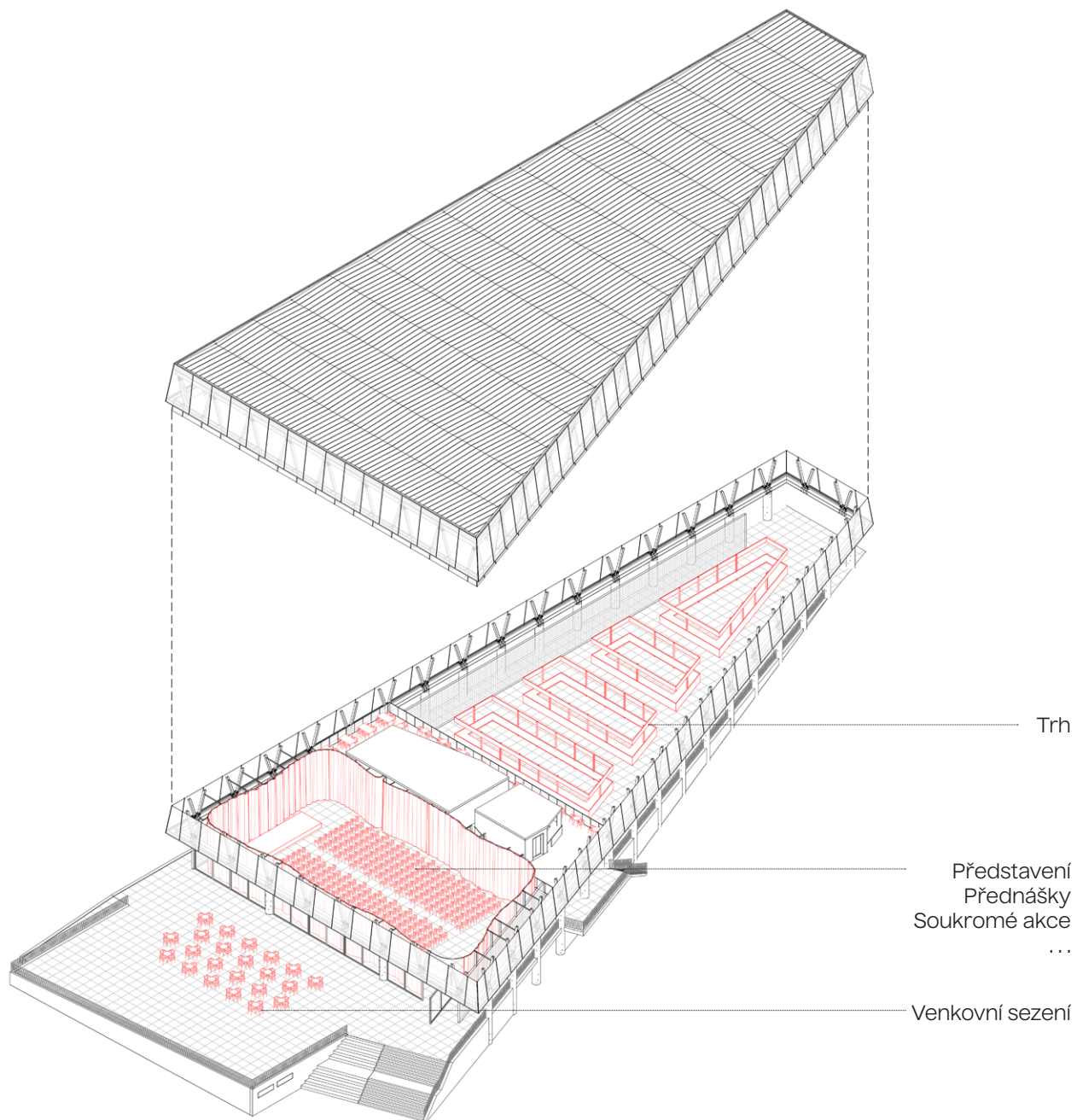
VARIANTY VYUŽITÍ PROSTORU TRŽNICE

VARIANTA A

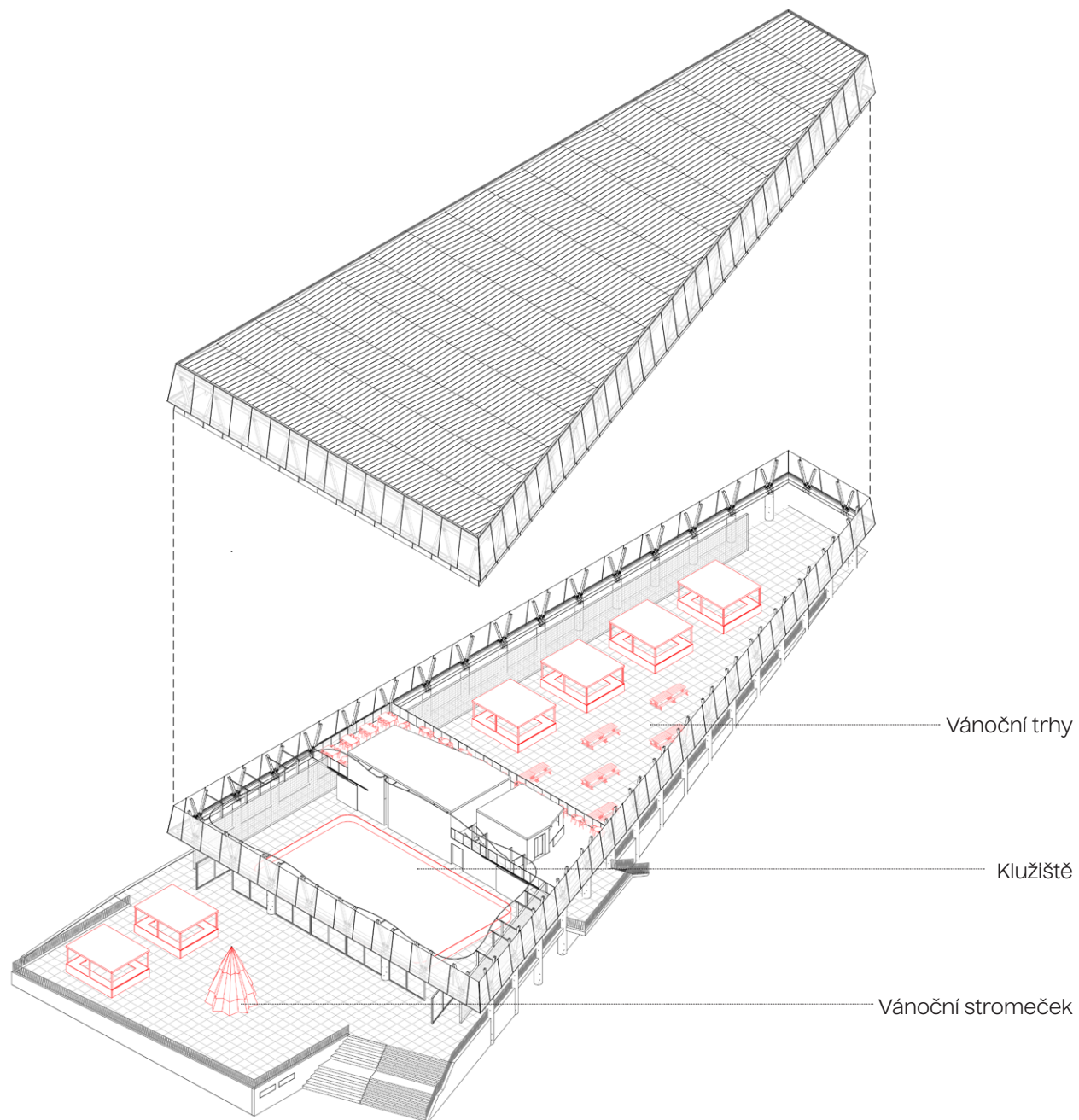
VARIANTY VYUŽITÍ PROSTORU TRŽNICE

VARIANTA B

VARIANTY VYUŽITÍ PROSTORU TRŽNICE

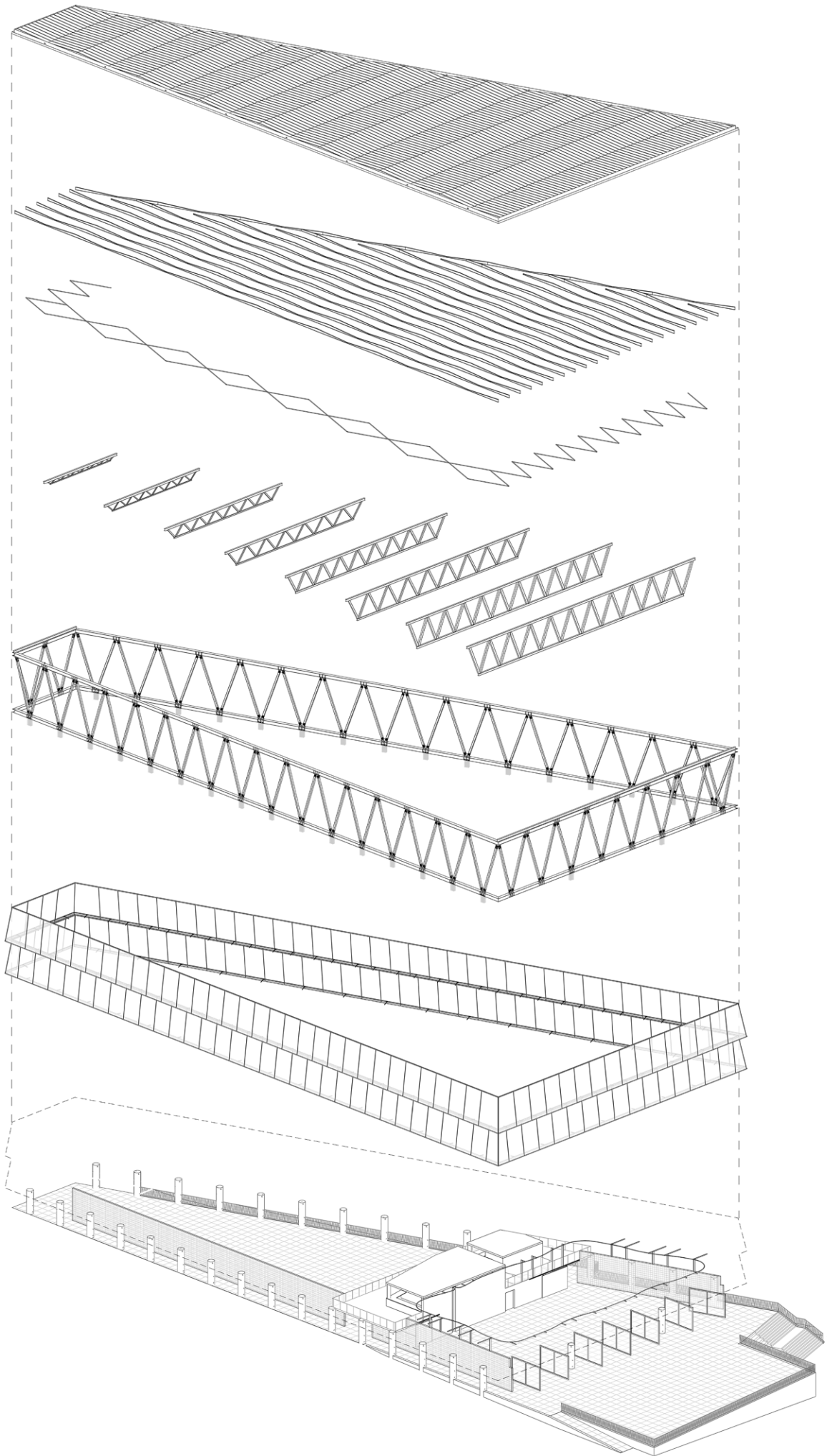

VARIANTA C

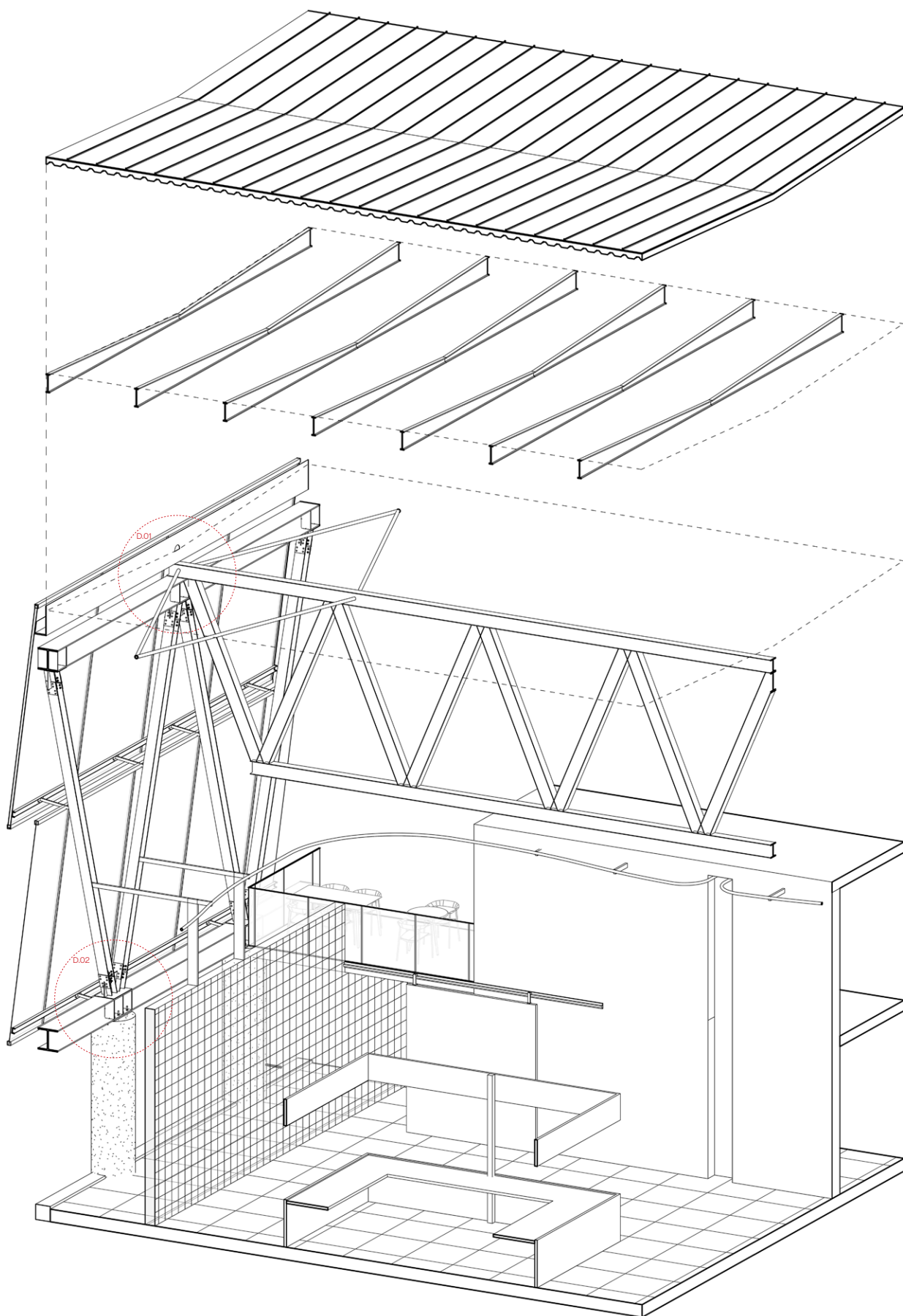

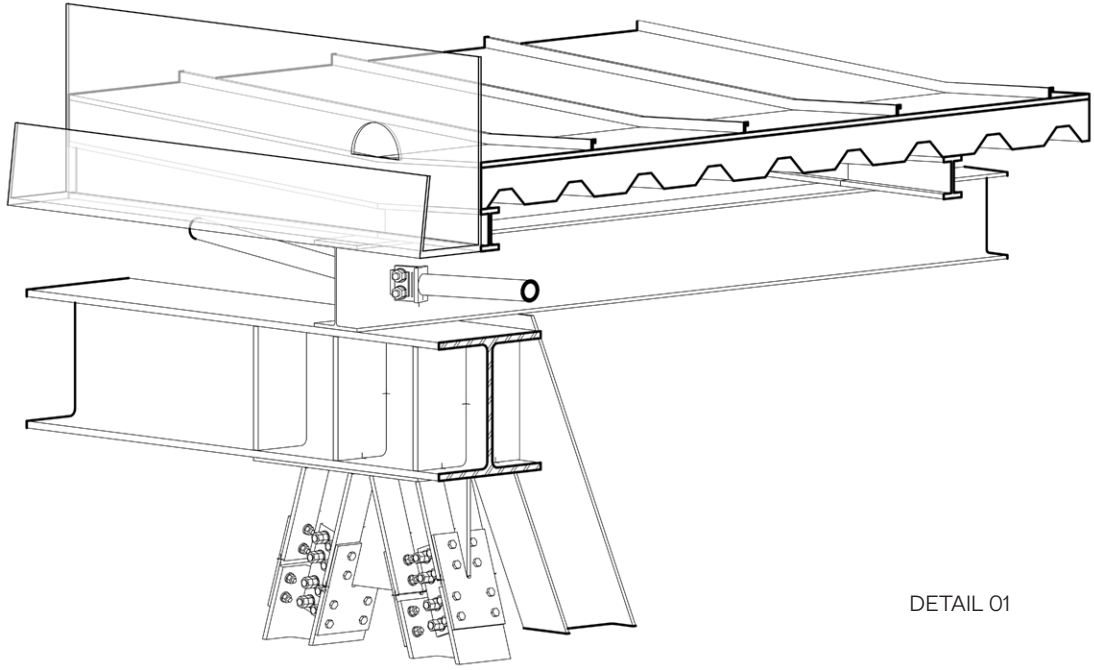
KONSTRUKCE

System velkorozponových ocelových nosníků se opírá na železobetonové vetknuté sloupy po obvodu budovy. Příhradové nosníky jsou nadimenzované s ohledem na postupně měnící rozpory. Zavětrování je zajištěné ve všech směrech. Konstruktivní řešení včetně výběru konstrukčních elementů a jejich spoje byly konzultované se statikem - panem Martinem Pospíšilem.

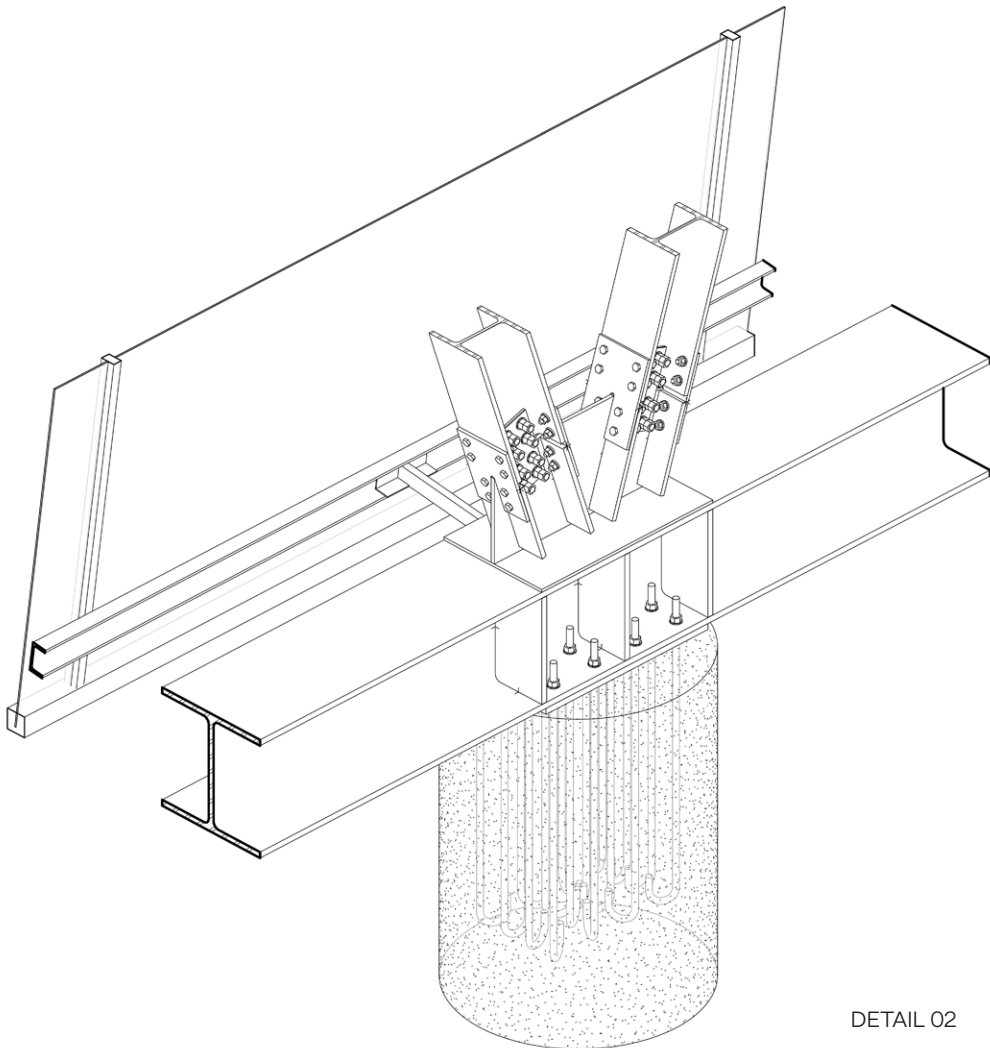

ARCHITEKTONICKO-KONSTRUKČNÍ DETAIL

DETAIL 01

DETAIL 02

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: AR 2019/2020, ZS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) TRŽNICE (AJ) MARKET	
JAZYK PRÁCE: ČESKÝ	
Vedoucí práce:	MgA. Ondřej Císlar, Ph.D. Ústav: Ústav nauky o budovách
Oponent práce:	
Klíčová slova (česká):	Tržnice, konstrukce, hala, multifunkčnost, ocel
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je návrh tržnice. Parcela se nachází v bezprostředním okolí Národního muzea a Václavského náměstí, na místě bývalých hradeb. Práce se zabývá variantami využití prostoru tržnice a možnostmi se přizpůsobit měnícím podmínkám a potřebám.
Anotace (anglická):	The subject of the thesis is the design of the market hall. The plot is located in the immediate vicinity of the National Museum and Wenceslas Square, on the site of the former defensive wall. One of the tasks is to examine options of the use of market space and possibilities to adapt to changing conditions and needs.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

31.05.2020

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: *Valeria Novikova*

datum narození: *07.09.94*

akademický rok / semestr: *LS 2019/2020*

obor: *Architektura a urbanismus*

ústav: *Ústav nauky o budovach 15118*

vedoucí diplomové práce: *Ondřej Císlar, MgA., Ph.D.*

téma diplomové práce: *Tržnice*

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Návrh otevřené tržnice / městské haly. Předpoklad vytvoření velkorozpového zastřešení nerytápeného "krytého náměstí". Řešení domu, konstrukce a urbanistického konceptu kontextu, vazby na okolí.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

*Základní zázemí (veřejné WC, pitná voda, sklad, řešení detailů prodejních stánků, kaviárna, trafika)
Aktivita přilehlých prostorů, napojení na MHD.*

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Situace 1:1000

Podrobnosti (1NP s kontextem) 1:200

2 x Rezy 1:200

2 x pohledy s kontextem 1:200

detail konstrukce 1:20

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

*společný model (malé měřítko)
detailní model konstrukce*

Datum a podpis studenta

27.02.2020

Datum a podpis vedoucího DP

27.2.2020

Datum a podpis děkana FA ČVUT

10.3.2020

registrováno studijním oddělením dne

27.2.2020

ZDROJE

Předdiplomní seminář NOVÁ TRŽNICE PRO PRAHU: Valeria Novikova, Josef Holeček, Zuzana Jurová, Daria Kulachek, Irina Krymouskay, Martina Navrátilová, Vojtěch Rudorfer, Filip Výška

České stavební normy

Koncepční studie «Kulturní distrikt okolí budov Národního muzea» - IPR Praha

<http://www.geoportalpraha.cz/>

<http://uap.iprpraha.cz/atlas-praha-5000>

<https://plan.iprpraha.cz/cs/metropolitni-plan>

